



Katowice, dn. 14 marca 2025 r.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ŚLĄSKIEGO ZWIĄZKU GMIN I POWIATÓW w 2024 r.

WSTĘP

Śląski Związek Gmin i Powiatów zrzeszał na koniec 2024 r. 160 jst (w tym wszystkie miasta na prawach powiatu), co stanowiło ok. **90% samorządów lokalnych z terenu woj. śląskiego**. Przeważająca działalność Związku koncentruje się w trzech głównych nurtach:

- ✓ **reprezentowanie wspólnych interesów** samorządów lokalnych;
- ✓ **przekazywanie rzetelnej wiedzy** i informacji w różnych dziedzinach funkcjonowania gmin i powiatów;
- ✓ **rozpowszechnianie najlepszych wzorców** w zakresie rozwoju lokalnego, a także wspieranie gmin i powiatów w realizowaniu zadań na rzecz mieszkańców.

Początek drugiego kwartału 2024 r. zbiegł się z początkiem nowej kadencji samorządowej i tym samym wybory nowych władz nastąpiły również w Śląskim Związku Gmin i Powiatów. Podczas czerwcowej sesji Zgromadzenia Ogólnego Przewodniczącym Związku po raz drugi został wybrany p. Piotr Kuczera – Prezydent Miasta Rybnika. Delegaci wybrali również nowy Zarząd oraz Komisję Rewizyjną Związku.

W dalszych częściach sprawozdania opisano szczegółowo działania zrealizowane przez Związek w 2024 r.

I. DZIAŁALNOŚĆ ZARZĄDU

1. Zarząd Związku wybrany na VIII kadencję pracował do końca czerwca 2024 r. w następującym składzie:

Przewodniczący: p. Piotr Kuczera – Prezydent Rybnika

Członkowie Zarządu:

- 1) p. Bernard Bednorz – b. Starosta Bieruńsko-Lędziński;
- 2) p. Marian Błachut – Burmistrz Miasta Czechowice-Dziedzice;
- 3) p. Ireneusz Czech – b. Wójt Gminy Kochanowice;
- 4) p. Mirosław Duży – Starosta Mikołowski;
- 5) p. Tomasz Gęsiarz – Wójt Gminy Mstów;
- 6) p. Maciej Gogulla – Wójt Gminy Pilchowice;
- 7) p. Anna Grygierek – Burmistrz Strumienia;
- 8) p. Mieczysław Kieca – Prezydent Wodzisławia Śląskiego;
- 9) p. Jarosław Klimaszewski – Prezydent Bielska-Białej, Zastępca Przewodniczącego Związku;
- 10) p. Łukasz Komoniewski – Prezydent Będzina, Zastępca Przewodniczącego Związku;

- 11) p. Krzysztof Matyjaszczyk – Prezydent Częstochowy, Zastępca Przewodniczącego Związku;
- 12) p. Adam Neumann – b. Prezydent Gliwic;
- 13) p. Michał Pierończyk – Prezydent Rudy Śląskiej;
- 14) p. Klemens Podlejski – b. Burmistrz Miasta i Gminy Żarki;
- 15) p. Krystyna Siejna – b. Wiceprzewodnicząca Rady Miasta Katowice, Zastępca Przewodniczącego Związku;
- 16) p. Dariusz Skrobol – Burmistrz Pszczyny;
- 17) p. Antoni Szlagor - Burmistrz Żywca.

Podczas obrad Zgromadzenia Ogólnego Związku w dn. 20 czerwca 2024 r., które były kontynuowane 28 czerwca 2024 r., wybrano nowy Zarząd Związku. Skład Zarządu Związku IX kadencji (2024-2029) przedstawia się następująco:

Przewodniczący: p. Piotr Kuczera – Prezydent Rybnika

Członkowie Zarządu:

- 1) p. Marian Błachut – Burmistrz Czechowic-Dziedzic;
- 2) p. Mirosław Duży – Starosta Mikołowski;
- 3) p. Tomasz Gęsiarz – Wójt Gminy Mstów;
- 4) p. Maciej Gogulla – Wójt Gminy Pilchowice;
- 5) p. Maciej Gramatyka – Prezydent Miasta Tychy;
- 6) p. Anna Grygierek – Burmistrz Strumienia;
- 7) p. Mieczysław Kieca – Prezydent Miasta Wodzisławia Śląskiego;
- 8) p. Jarosław Klimaszewski – Prezydent Miasta Bielska-Białej;
- 9) p. Łukasz Komoniewski – Prezydent Miasta Będzina;
- 10) p. Marcin Krupa – Prezydent Miasta Katowice;
- 11) p. Krzysztof Matyjaszczyk – Prezydent Miasta Częstochowy;
- 12) p. Michał Pierończyk – Prezydent Miasta Ruda Śląska;
- 13) p. Tomasz Sadłoń – Wójt Gminy Psary;
- 14) p. Dariusz Skrobol – Burmistrz Pszczyny;
- 15) p. Gabriela Staszkiwicz – Burmistrz Miasta Cieszyna;
- 16) p. Sebastian Szaleniec – Starosta Będziński;
- 17) p. Antoni Szlagor – Burmistrz Miasta Żywca.

Na drugim posiedzeniu Zarządu nowej kadencji w dniu 5 września 2024 r. Zarząd dokonał wyboru prezydium. Zastępcami Przewodniczącego zostali wybrani: p. Marcin Krupa – Prezydent Katowic, p. Krzysztof Matyjaszczyk – Prezydent Częstochowy, p. Anna Grygierek – Burmistrz Strumienia i p. Maciej Gogulla – Wójt Gminy Pilchowice.

W 2024 r. odbyło się 11 posiedzeń Zarządu: 26 stycznia (w Pszczynie), 9 lutego (w Katowicach), 22 marca (w Gliwicach), 28 kwietnia (w Mikołowie), 24 maja (w Częstochowie), 20 czerwca (w Katowicach), 5 lipca (w Katowicach), 5 września (w Gogolinie), 10 października (w Pilchowicach), 8 listopada (w Rybniku), 6 grudnia (w Raciborzu).

Pracami Biura Związku kierował p. Witold Magryś – Dyrektor Biura Związku.

II. OCHRONA INTERESÓW SAMORZĄDÓW LOKALNYCH

1. Zarząd Związku prowadził działania na rzecz ochrony interesów gmin i powiatów członkowskich. Działania te podejmowane były w różnorodnych formach, a ich adresatami były władze centralne oraz władze regionalne. Zarząd analizował problemy istotne z punktu widzenia samorządów lokalnych oraz formułował wnioski i opinie, które były kierowane następnie do Prezydenta RP, Parlamentu, Rządu RP, poszczególnych ministrów, centralnych urzędów administracji państwowej, Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, do Wojewody Śląskiego oraz do Sejmiku i Marszałka Województwa Śląskiego.
 - a) Najważniejsze postulaty samorządów z województwa śląskiego zostały przedstawione podczas debaty parlamentarno-samorządowej, która odbyła się w ramach Konwentu Samorządowego zorganizowanego przez Związek w dniu 29 lutego 2024 r. w Wiśle. Do debaty zaproszono parlamentarzystów z regionu, reprezentujących wszystkie kluby i koła parlamentarne, skupiające posłów i senatorów z woj. śląskiego. Licznie zgromadzeni przedstawiciele samorządów lokalnych omówili najważniejsze postulaty samorządowe w obszarach: ustroju samorządu terytorialnego, systemu ochrony zdrowia, oświaty, transformacji energetycznej regionu oraz gospodarowania odpadami.
 - b) W sierpniu 2024 r. skierowane zostało pismo do Prezesa Rady Ministrów ws. powołania Pełnomocnika Rządu ds. współpracy z samorządem terytorialnym. Sytuacja prawna i finansowa samorządów terytorialnych w ostatnich kilku latach uległa znaczącemu pogorszeniu na skutek zmian wprowadzonych przez Parlament RP oraz administrację rządową. Przed ostatnimi wyborami parlamentarnymi aktualnie rządzące ugrupowania polityczne (wówczas opozycyjne) podpisały deklarację, w której znalazły się zapowiedzi odwrócenia tych niekorzystnych zmian oraz innych działań na rzecz rozwoju samorządu terytorialnego, realizującego ważne zadania publiczne. W ocenie samorządów lokalnych zmiany te nie były wdrażane w zadeklarowanym stopniu ani w zapowiadany tempie do połowy 2024 r. W związku z tym Zarząd Związku zaapelował do Prezesa Rady Ministrów o ustanowienie Pełnomocnika Rządu ds. samorządu terytorialnego, współpracującego z resortami, pod których nadzorem znajdują się zadania i usługi publiczne realizowane przez samorządy. Usprawniłoby to kontakt i wymianę informacji między administracją rządową a jst oraz umożliwiło podjęcie szczegółowej dyskusji z samorządami na temat kompleksowych zmian, które są niezbędne w obecnej kadencji zgodnie ze złożonymi deklaracjami.
 - c) Korporacje samorządowe 4 listopada 2024 r. przekazały Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji propozycje zmian legislacyjnych zakładające nowelizację przepisów w 36 obszarach. Wśród zaproponowanych rozwiązań znalazło się m.in. zniesienie ograniczenia kadencyjności wójtów burmistrzów i prezydentów miast, umożliwienie zatwierdzania przez rady gmin taryf na wodę i ścieki oraz przywrócenie regulacji wiążącej wysokość opłaty za usługi z zakresu gospodarki komunalnej z faktycznie ponoszonymi kosztami. W wyniku tych działań, w których uczestniczył również Związek, zgodnie z zapowiedziami strony rządowej pod koniec marca 2025 r. zostanie zaprezentowany rządowy projekt ustawy przywracającej kompetencje odebrane samorządom w ostatnich latach.

2. W 2024 r. organy statutowe Związku przyjęły 24 stanowiska. Większość z nich dotyczyła konkretnych problemów, mających swoje źródło w niewłaściwych i często zmienianych przepisach, utrudniających funkcjonowanie samorządów lokalnych i realizację zadań publicznych. Zarząd przedłożył szereg istotnych propozycji zmian (w tym zmian przepisów), mających na celu poprawę funkcjonowania w sferze zarówno finansowej, jak i organizacyjnej, np. w sprawach:
- a) kierunków działań jakie należy podjąć w celu uniknięcia lub zminimalizowania skutków kolejnych zdarzeń powodziowych;
 - b) propozycji nowelizacji rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 6 sierpnia 2013 r. w sprawie wysokości opłat za czynności administracyjne związane z wykonywaniem przewozu drogowego oraz za egzaminowanie i wydawanie certyfikatu kompetencji zawodowych;
 - c) pilnego rozwiązania kryzysu finansowego w programie Czyste Powietrze i przeznaczenia 2 mld zł na ten program;
 - d) pilnej potrzeby zmiany przepisów dotyczących systemu kaucyjnego, który ma wejść w życie z dniem 1 stycznia 2025 r., w tym ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach;
 - e) rozszerzenia programu dofinansowania wynagrodzeń pracowników pomocy społecznej
 - f) konieczności urealnienia wysokości opłat za usługi świadczone przez wydziały komunikacji;
 - g) zwiększenia środków finansowych na realizację Programu Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością dla Jednostek Samorządu Terytorialnego oraz wprowadzenia zmian w programie;
 - h) konieczności wprowadzenia zmian w przepisach ustawy o ochronie zwierząt dotyczących programów opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt;
 - i) propozycji nowelizacji przepisów ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych oraz art. 98 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami;
 - j) wdrażania Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności.

3. Jednocześnie, oprócz punktowych postulatów w zakresie zmian prawa samorządowego, w obliczu piętrzących się od lat trudności w zarządzaniu usługami publicznymi i funkcjonowaniu samorządów lokalnych, Związek wypowiadał się w kwestiach długofalowych, systemowych problemów, w tym m.in. w tak istotnych sprawach, jak stworzenie stabilnego systemu finansowania samorządów lokalnych oraz zmian w przepisach prawa oświatowego, uprawniających realizację zadań oświatowych przez samorządy lokalne oraz pozwalających na oszczędność środków publicznych.

W związku z dynamicznie zmieniającą się i niepewną sytuacją geopolityczną na świecie, a tym samym potrzebą zastosowania nowego podejścia do polityki bezpieczeństwa Polski, zagadnienia związane z **budową systemu ochrony ludności i obrony cywilnej w Polsce** w działalności Związku zajęły w 2024 r. istotne miejsce. Przyczyniła się do tego także powódź, której we wrześniu 2024 r. doświadczyły również niektóre powiaty województwa śląskiego. Zgromadzenie Ogólne Związku zajęło w czerwcu 2024 r. stanowisko w sprawie prac legislacyjnych regulujących kwestie ochrony ludności i obrony cywilnej, wskazując, że jest to jedno z najważniejszych zadań, jakie stoją przed władzami publicznymi i obywatelami naszego kraju, a następnie w grudniu 2024 r. ponownie przyjęło stanowisko

w sprawie budowy systemu ochrony ludności i obrony cywilnej w Polsce. Związek monitorował na bieżąco prace legislacyjne i zgłaszał uwagi do kolejnych wersji projektu ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej, która ostatecznie została uchwalona w grudniu 2024 r.

4. Zapewnienie stabilności finansowej samorządów lokalnych

- 1) Raport pt. *Ogólna analiza sytuacji finansowej jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa śląskiego po zakończeniu 2023 r.*

Samorządy lokalne również w 2024 r. odczuwały w swoich budżetach ubytki finansowe wdrożonych zmian w systemie PIT w latach wcześniejszych. W związku z powyższym na zlecenie Związku w maju 2024 r. (trzeci rok z rządu) opracowany został ekspercki raport dot. ogólnej analizy sytuacji jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa śląskiego po zakończeniu 2023 r., który obrazuje stan finansów samorządowych - zarówno w układzie indywidualnym jak i dla poszczególnych grup jst.

2) stanowiska dot. sytuacji finansowej samorządów lokalnych

- a) Zgromadzenie Ogólne Związku w dn. 20 czerwca 2024 r. przyjęło stanowisko w sprawie trudnej sytuacji finansowej jednostek samorządu terytorialnego w 2024 r., w którym zaapelowano o: zasilenie dodatkowymi środkami budżetów jst w 2024 r. celem niedopuszczenia do braku wypłacalności samorządów i zapewnienia im środków na bieżące działania w 2024 r., przedłużenie aktualnie obowiązującego złagodzenia reguł fiskalnych co najmniej do 2028 r., a także o przedłożenie przez Ministerstwo Finansów szczegółowych danych, wyliczeń i analiz zaproponowanych zmian w terminie umożliwiającym samorządom ocenę proponowanej reformy dochodów jednostek samorządu terytorialnego.
- b) Zarząd Związku w dn. 26 stycznia 2024 r. przyjął stanowisko w sprawie wprowadzenia mechanizmu rekompensaty dla gmin z tytułu utraconych dochodów w wyniku stosowania zwolnienia od podatku od nieruchomości lotnisk użytku publicznego.

3) zapewnienie stabilnych dochodów własnych z tytułu podatków lokalnych

Jeszcze w grudniu 2023 r. w ramach Związku utworzony został Zespół Roboczy ds. przygotowania projektu nowej definicji legalnej budowli na potrzeby określenia przedmiotu podatku od nieruchomości w związku z wyrokami Trybunału Konstytucyjnego z 4 lipca 2023 r. i 18 października 2023 r., powołany w celu opracowania projektu przedmiotowej definicji, która będzie w sposób możliwie precyzyjny określała przedmiot opodatkowania, a także zapewni gminom stabilne dochody z tytułu podatku od nieruchomości.

Wyniki prac powyższego Zespołu Roboczego zostały przekazane do Ministerstwa Finansów 18 marca 2024 r. Przedstawione przez Zespół propozycje zmian legislacyjnych, dotyczące przedmiotowego zakresu, zostały w znacznej części wykorzystane w dalszych pracach prowadzonych w Ministerstwie Finansów.

Zespół ten dokonał szczegółowej analizy obowiązujących przepisów i – w oparciu o wytyczne wynikające z wyroków Trybunału Konstytucyjnego – opracował propozycje zmian, zgodnie z przyjętą koncepcją „przeniesienia” definicji określających przedmiot

opodatkowania do ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, mających na celu nie tylko dostosowanie prawa do wymogów konstytucyjnych, ale także uwzględnienie praktycznych aspektów opodatkowania nieruchomości. Przedmiotowy dokument obejmował również rozszerzenie katalogu obiektów zaliczanych do budowli podlegających opodatkowaniu.

Kolejne uwagi w tym zakresie Związek skierował na etapie konsultacji projektu ustawy przez Ministerstwo Finansów oraz prac w Parlamencie RP: stanowisko Zarządu z 5 lipca 2024 r., pismo do Ministerstwa Finansów oraz do Zespołu ds. Systemu Finansów Publicznych KWRiST ws. uwag do projektu ustawy *o zmianie ustawy o podatku rolnym, ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, ustawy o podatku leśnym oraz ustawy o opłacie skarbowej* – 1 sierpnia; pismo do Marszałka Sejmu RP z uwagami do powyższego rządowego projektu ustawy (druk sejmowy 741) – 5 listopada 2024.

4) nowy system dochodów samorządów

Wraz z innymi organizacjami samorządowymi Związek aktywnie uczestniczył w pracach nad opiniowaniem projektu ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Proces ten obejmował szereg konsultacji, spotkań oraz negocjacji, mających na celu wypracowanie rozwiązań zapewniających stabilność finansową samorządów. Po intensywnych negocjacjach – na posiedzeniu plenarnym KWRiST w dn. 21 sierpnia 2024 r. – projekt ten uzyskał pozytywną opinię Strony Samorządowej KWRiST (z uwagami). Warunkiem akceptacji projektu ustawy przez stronę samorządową KWRiST było m.in. zobowiązanie ze strony Ministra Finansów do ewaluacji skutków finansowych dla jst wdrożenia ustawy i ewentualna rewizja po roku jej obowiązywania.

Jednocześnie Związek wraz z innymi organizacjami samorządowymi zabiegał o dodatkowe środki dla samorządów jeszcze w 2024 roku. Tzw. „rządowa kroplówka” w wysokości 10 mld zł to dodatkowe środki dla samorządów, które Minister Finansów obiecał stronie samorządowej w końcowym etapie negocjacji kształtu projektu ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Był to jeden z warunków pozytywnej opinii strony samorządowej KWRiST do projektowanej ustawy. Związek uczestniczył też w konsultacjach dotyczących zasad podziału tych środków między poszczególne grupy samorządów. Wypłatę tych pieniędzy umożliwiła dopiero nowelizacja ustawy o budżecie podpisana 27 listopada 2024 r. przez Prezydenta RP.

5. Konsultowanie projektów ustaw i rozporządzeń oraz programów krajowych w fazie prac ministerialnych, rządowych, parlamentarnych i programów regionalnych

- 1) Związek odniósł się do przedstawionych przez Rząd i poszczególne ministerstwa planów zmian w zakresie:
 - a) rewizji Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności;
 - b) projektu ustawy o pomocy dla producentów rolnych w zapłacie części podatku rolnego za 2024 rok;
 - c) projektów rozporządzeń Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego: w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań; w sprawie uproszczonego wzoru oferty i uproszczonego wzoru sprawozdania z realizacji zadania publicznego.

- 2) Poprzez **udział przedstawicieli Związku w pracach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego**, Związek miał bezpośredni dostęp do projektów aktów prawnych i możliwość ich opiniowania już na etapie prac Zespołów Komisji. W ramach tych prac w 2024 r. Związek konsultował m.in. następujące akty prawne:
- a) projekt rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie wzoru wniosku o wypłatę dodatku osłonowego na 2024 r.;
 - b) projekt ustawy o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw;
 - c) projekt ustawy o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych innych ustaw;
 - d) projekt rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie wymagań jakościowych dla paliw stałych (z dn. 25 kwietnia 2024 r.);
 - e) projekt ustawy o zmianie ustawy o odpadach oraz ustawy o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw (wersja z dn. 24 kwietnia 2024 r. oraz druk UC23 – wersja z dn. 6 września 2024 r.);
 - f) projekt ustawy o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (druk UD 45 – wersja z dn. 25 kwietnia 2024 r.);
 - g) projekt ustawy o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw;
 - h) projekt rozporządzenia Ministra Infrastruktury zmieniającego rozporządzenie w sprawie wydawania dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami;
 - i) projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku rolnym, ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, ustawy o podatku leśnym oraz ustawy o opłacie skarbowej;
 - j) projekt ustawy o zmianie ustawy o elektromobilności i paliwach alternatywnych oraz niektórych innych ustaw;
 - k) projekt ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw;
 - l) projekt ustawy o zmianie ustawy o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw;
 - m) projekt ustawy o zmianie ustawy o środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wsparciu niektórych odbiorców w 2023 roku oraz w 2024 roku oraz niektórych innych ustaw;
 - n) projekt rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie wymagań jakościowych dla biomasy pozyskanej z drzew i krzewów wprowadzanej do obrotu lub obejmowanej procedurą celną dopuszczenia do obrotu w postaci brykietu lub peletu.

W lipcu i sierpniu 2024 r. nasz Związek aktywnie uczestniczył w pracach nad opiniowaniem projektu ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Na posiedzeniu plenarnym KWRiST w dn. 21 sierpnia 2024 r. projekt ten uzyskał pozytywną opinię Strony Samorządowej KWRiST (z uwagami).

III. REPREZENTOWANIE INTERESÓW SAMORZĄDÓW LOKALNYCH

W ramach rzecznictwa interesów samorządowych Związek realizuje takie przedsięwzięcia, jak: organizacja spotkań z wysokiej rangi przedstawicielami Rządu, lobbing parlamentarny poprzez współpracę z parlamentarzystami z woj. śląskiego, konsultowanie i opiniowanie

aktów legislacyjnych, dotyczących jednostek samorządu terytorialnego, a także podejmowanie działań interwencyjnych w konkretnych sprawach. Działalność Związku w tym zakresie obejmowała szerokie spektrum spraw samorządowych.

1. Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego

Interesy samorządów lokalnych reprezentowane są przez Związek od 2015 r. również na forum Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Poprzez udział przedstawicieli Związku w pracach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, jako reprezentantów Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Samorządowych, SZGiP opiniował **ważne dla środowiska samorządowego projekty aktów prawnych**.

Dzięki zaangażowaniu w prace Komisji Wspólnej przedstawiciele Związku oraz Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Samorządowych **reprezentują interesy samorządów lokalnych** zrzeszonych w poszczególnych organizacjach, w tym zgłaszają ich uwagi do omawianych podczas posiedzeń tego gremium projektów dokumentów: ustaw i rozporządzeń, programów krajowych etc. Uczestniczą również w dyskusjach dotyczących ważnych spraw samorządowych podnoszonych na forum Komisji Wspólnej, w tym dot. tych decyzji Rządu, które budzą sprzeciw środowiska samorządowego lub wymagają uzgodnień obu stron. OPOS został pełnoprawnym członkiem Komisji Wspólnej w 2023 r. (zgodnie z ustawą *o zmianie ustawy o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej* z dn. 13 lipca 2023 r.).

Głównymi reprezentantami Porozumienia w Komisji Wspólnej są:

- Pan Mieczysław Kieca, Członek Zarządu Śląskiego Związku Gmin i Powiatów, Prezydent Wodzisławia Śląskiego;
- Pan Jacek Gursz, Przewodniczący Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Wielkopolski, Burmistrz Chodzieży.

Ponadto przedstawiciele Związku uczestniczą w pracach zespołów problemowych Komisji Wspólnej:

- *Zespołu ds. Finansów Publicznych;*
- *Zespołu ds. Infrastruktury, Urbanistyki i Transportu;*
- *Zespołu ds. Energii, Klimatu i Środowiska;*
- *Zespołu ds. Ustroju Samorządu, Obszarów Miejskich i Metropolitalnych;*
- *Zespołu ds. Międzynarodowych Unii Europejskiej i Polityki Regionalnej;*
- *Zespołu ds. Społeczeństwa Informacyjnego.*

2. Wspólne działania regionalnych organizacji poprzez Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych (OPOS)

- 1) Działalność w zakresie rzecznictwa interesów samorządowych prowadzona była poprzez zaangażowanie Związku w ramach OPOS. W 2024 r. zostały przyjęte przez OPOS stanowiska m.in. w następujących sprawach:
 - objęcia wymogami ustawicznego rozwoju zawodowego pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej wykonujących zawody medyczne;
 - powołania interdyscyplinarnego zespołu ds. transpozycji i wdrożenia Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/2184 z dnia 16 grudnia 2020 r.

- w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (DWD - Drinking Water Directive);
- obaw samorządów lokalnych związanych z planowanym wejściem w życie z dn. 1 stycznia 2025 r. systemu kaucyjnego;
 - trudnej sytuacji finansowej jednostek samorządu terytorialnego w 2024 r.;
 - analizy skutków finansowych propozycji Ministerstwa Finansów dla dochodów jednostek samorządu terytorialnego;
 - zwiększenia kosztów obsługi na realizację zadania związanego z wypłatą dodatków osłonowych zgodnie z zapisami ustawy z 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym;
 - zmian dotyczących taryf za wodę i roli organu regulacyjnego;
 - przyspieszenia prac na wprowadzeniem zmian w Ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt, mających na celu obowiązkowe znakowanie (czipowanie) psów i kotów oraz utworzenie Centralnego Rejestru Oznakowanych Zwierząt;
 - ułatwienia dostępu do zawodu przedszkolnego i psychologów pracujących w szkołach i przedszkolach;
 - dotacji przekazywanych przez gminy dla przedszkoli niesamorządowych;
 - zarządzania siecią szkół w gminach i powiatach;
 - barier w aktywizacji terenów inwestycyjnych Skarbu Państwa, będących w zasobie Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa;
 - weryfikacji standardów, które zostały wprowadzone zmianami do ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich.

3. Działania interwencyjne Związku

Związek podejmował działania w imieniu samorządów lokalnych w pilnych, bieżących sprawach, a także uderzających w interesy samorządów:

1) działania dla powodzi

W związku z powodzią, która we wrześniu 2024 r. dotknęła wielu mieszkańców województwa śląskiego oraz mieszkańców innych województw, Związek włączył się w działania związane z pomocą rzeczową, jak i działania mające na celu stworzenie ram prawnych określających warunki wsparcia ze strony administracji rządowej, trafiającego zarówno do samorządów, jak i bezpośrednio do mieszkańców.

Związek pozostawał w stałym kontakcie z Wojewodą Śląskim oraz służbami Wojewody ds. zarządzania kryzysowego, uczestnicząc w konsultacjach, np. dot. opracowania zasad przyznawania przez jst zasiłku celowego dla powodzi i innych form wsparcia finansowego (w tym na remont lub odbudowę) w celu sprawnej wypłaty tej pomocy. W późniejszym czasie Związek uczestniczył w konsultacjach prowadzonych przez powołanego Pełnomocnika Rządu ds. odbudowy obszarów dotkniętych powodzią, dot. m.in. inwentaryzacji przez samorządy lokalne strat w majątku, w tym majątku komunalnym (wcześniej, w pierwszych dniach po powodzi na wniosek Wiceministra Edukacji Narodowej Związek zebrał informacje nt. liczby i zakresu uszkodzonych budynków oświatowych w celu oszacowania skutków powodzi w tym obszarze. Zgromadzone dane zostały przekazane do Ministerstwa w okresie od 18 do 30 września 2024 r.). Związek wspierał m.in. proces komunikacji i przepływu informacji między administracją rządową a samorządami lokalnymi w woj. śląskim objętymi stanem klęski żywiołowej.

2) zawieszenia realizacji rządowego Programu „Czyste Powietrze”

W związku ze wstrzymaniem przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska z dnia na dzień naboru wniosków do realizowanego przez gminy rządowego Programu „Czyste Powietrze”, Związek skrytykował tę nagłą decyzję, wystosowując:

- a) pismo Zarządu do Prezesa Rady Ministrów i Ministra Klimatu i Środowiska - protest wobec planów wstrzymania naboru wniosków do Programu „Czyste Powietrze” – 26 listopada 2024 r. Zarząd podkreślił, że Program ten jest fundamentem działań na rzecz czystego powietrza w samorządach i wymaga usprawnienia obsługi beneficjentów, ograniczenia biurokracji, wyeliminowania wielomiesięcznych zatorów, a nie wstrzymania naboru;
- b) stanowisko Zgromadzenia Ogólnego w sprawie wstrzymania naboru wniosków w ramach programu „Czyste Powietrze” – 6 grudnia 2024 r., wyrażające stanowczy sprzeciw wobec nagłej decyzji o wstrzymaniu naboru wniosków do rządowego programu „Czyste Powietrze” oraz zapowiedzi istotnej zmiany jego charakteru. Program ten od lat stanowi dla wielu mieszkańców jedyną szansę dofinansowania wymiany starych, nieekologicznych źródeł ciepła i innych działań termomodernizacyjnych. W stanowisku podkreślono, że decyzja ta zapadła bez konsultacji z samorządami, które program realizują.

IV. KSZTAŁTOWANIE WSPÓLNEJ POLITYKI SAMORZĄDÓW LOKALNYCH

W ramach kształtowania wspólnej polityki samorządów lokalnych województwa śląskiego, Związek kontynuował działania, których celem jest wspólne analizowanie problemów i wypracowanie najbardziej optymalnych rozwiązań dla jst dot. zarządzania sprawami publicznymi i wykonywania zadań ustawowych.

1. Propozycje i rekomendacje dot. jednolitego działania samorządów lokalnych

Związek udzielał wsparcia i rekomendował jst członkowskim przyjęcie wspólnej linii postępowania m.in. opracowując:

- a) *„Rekomendacje cz. 2 – analiza uwarunkowań dotyczących obowiązków gmin w zakresie kontroli gospodarki ściekowej”* – druga część rekomendacji, wypracowanych przez powołaną w ramach Śląskiego Związku Gmin i Powiatów w marcu 2023 r. Grupę roboczą ds. problemów gospodarki ściekowej. Rekomendacje to propozycja wspólnych zasad wykonywania obowiązków jst, wynikających z nowelizacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach i innych przepisów, wdrażających tzw. „dyrektywę ściekową”, w tym przede wszystkim dot. prowadzenia kontroli dokumentów związanych z pozbywaniem się z terenu nieruchomości nieczystości ciekłych;
- b) *„Rekomendacja w sprawie jednolitego postępowania w zakresie stosowania procedury wyłączenia organu i pracownika od udziału w postępowaniu administracyjnym dot. zezwoleń na usunięcie drzew lub krzewów”* – przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Śląskiego Związku Gmin i Powiatów w dn. 6 grudnia 2024 r. na wniosek Komisji Ekologii Związku w celu ujednoczenia sposobu postępowania w tym zakresie w gminach członkowskich Związku.

2. Integracja środowisk samorządowych województwa śląskiego

1) Konwent Burmistrzów i Wójtów

Związek od 25 lat organizuje posiedzenia Konwentu Burmistrzów i Wójtów Śląskiego Związku Gmin i Powiatów. Stanowią one istotne forum wymiany informacji oraz są płaszczyzną współpracy dla przedstawicieli małych i średnich gmin woj. śląskiego. Spełniają one także ważną rolę w integrowaniu środowiska samorządowego województwa śląskiego.

W 2024 r. odbyły się 3 posiedzenia Konwentu (w tym jedno dwudniowe). W trakcie spotkań poruszano bardzo szerokie spektrum spraw samorządowych, z udziałem licznej grupy gości reprezentujących ważne urzędy i instytucje regionalne, administrację centralną, a nawet środowisko międzynarodowe.

a) Samorządowy Konwent w dniach 29 lutego - 1 marca 2024 r. w Wiśle

Było to ostatnie posiedzenie przed zakończeniem przedłużonej kadencji organów jst 2018-2024. Oprócz burmistrzów i wójtów do udziału w Konwencie zostali zaproszeni starostowie i prezydenci z terenu województwa śląskiego. Do rozmowy zaproszono również parlamentarzystów z województwa śląskiego. Pierwszego dnia posiedzenia odbyła się debata parlamentarno-samorządowa, w trakcie której Członkowie Zarządu Związku poruszyli najważniejsze postulaty samorządowe w obszarach: ustroju samorządu terytorialnego, systemu ochrony zdrowia, oświaty, transformacji energetycznej regionu, gospodarowania odpadami.

Pierwszego dnia Konwentu odbył się też XVIII samorządowy Turniej Piłki Siatkowej, tym razem o Puchar Prezesa Polskiego Związku Narciarskiego - Adama Malysza.

Podczas drugiego dnia wydarzenia dr Jan Olbrycht, Poseł do Parlamentu Europejskiego, przedstawił aktualne informacje dot. dostępności funduszy dla Polski w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności. Z kolei p. Daniel Kołodziej, Prezes Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach omówił aktualne zagadnienia dot. współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego.

Ważnym elementem programu były rozmowy na podsumowanie kończącej się kadencji samorządowej z udziałem wieloletnich i zasłużonych samorządowców, którzy postanowili nie kandydować do organów wykonawczych gmin w wiosennych wyborach samorządowych. Nie zabrakło wielu wzruszających i pokrzepiających historii związanych z codziennym sprawowaniem funkcji na stanowisku burmistrza/wójta oraz wielu słów uznania i podziękowań dla samorządowców, którzy z oddaniem przez wiele kadencji pracowali na rzecz swoich gmin.

b) w dn. 7 czerwca 2024 r. w Wojkowicach

W pierwszym posiedzeniu Konwentu w aktualnej kadencji samorządowej uczestniczyli m.in. Wojewoda Śląski, Marszałek Województwa Śląskiego i Dyrektor Departamentu Ochrony Ludności i Zarządzania Kryzysowego w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji, a także około 90 samorządowców. Podczas wydarzenia omawiano m.in. ważne kwestie dotyczące współpracy administracji rządowej z samorządami w zakresie bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego (w tym założenia ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej, zawierającej kompleksowe rozwiązania na wypadek różnych kryzysów oraz problematykę budownictwa ochronnego - znaczenie budynków i infrastruktury chroniącej ludzi przed różnymi zagrożeniami).

Marszałek Województwa Śląskiego przedstawił aktualne wyzwania i działania na rzecz samorządów lokalnych, podkreślając znaczenie równomiernego rozwoju wszystkich części województwa śląskiego, a Wojewoda Śląski zarysował płaszczyzny współpracy z samorządami w obszarach znajdujących się w kompetencjach administracji wojewody (w szczególności nadzór prawny, bezpieczeństwo i zarządzanie kryzysowe).

W drugiej części spotkania omówiono kwestie bieżącej współpracy z nadzorem prawnym wojewody oraz rolę burmistrza i wójta w zakresie zapewnienia kontroli zarządczej.

c) **w dniu 25 października 2024 r. w Toszku** (Centrum Kultury „Zamek w Toszku”).

Wydarzenie to zgromadziło licznych przedstawicieli samorządów z województwa śląskiego, a także wyjątkowych gości z Ukrainy. Ważnym punktem programu były wybory Prezydium oraz Koordynatora Konwentu na kadencję 2024-2029 oraz podziękowania dla dotychczasowego, wieloletniego Koordynatora, p. Ireneusza Czecha.

Pierwsza część obrad poświęcona była bieżącej współpracy samorządów z administracją rządową oraz z Samorządem Województwa. Wystąpienie Wojewody Śląskiego oraz Wicemarszałka Województwa Śląskiego, p. Grzegorza Boskiego, skupiło się na analizie kluczowych wyzwań, jakie czekają lokalne samorządy w nadchodzących miesiącach. Przedstawiciele władz wojewódzkich omówili również priorytety związane z wdrażaniem nowych programów wsparcia oraz inicjatyw mających na celu poprawę jakości życia mieszkańców regionu.

Jednym z kluczowych punktów spotkania były wybory Prezydium Konwentu na kadencję 2024-2029. W wyniku głosowania nowym Koordynatorem Konwentu został p. Maciej Gogulla, Wójt Gminy Pilchowice. Do składu Prezydium dołączyli także:

1. p. Mariusz Adamczyk, Wójt Gminy Godów,
2. p. Tomasz Gęsiarz, Wójt Gminy Mstów,
3. p. Anna Kowalska-Fert, Burmistrz Miasta i Gminy Przyrów,
4. p. Tomasz Sadłoń, Wójt Gminy Psary,
5. p. Grzegorz Utracki, Wójt Gminy Krzyżanowice,
6. p. Joanna Wons-Kleta, Wójt Gminy Pawonków,
7. p. Adam Wójcik, Burmistrz Pyskowic.

Posiedzenie to miało także charakter międzynarodowy. Wzięli w nim udział przedstawiciele Kijowskiego Oddziału Regionalnego Związku Miast Ukrainy (KORZMU), który od dziesięciu lat współpracuje z naszym Związkiem. Podkreślili oni, jak istotną rolę odgrywają partnerstwa między polskimi i ukraińskimi samorządami w obecnych czasach. Zwrócili również uwagę na potrzebę zacieśniania współpracy w trudnym okresie dla Ukrainy.

W drugiej części posiedzenia miały miejsce wystąpienia ekspertów, którzy przedstawili bieżące inicjatywy oraz programy wsparcia dla samorządów. Prezes Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach oraz Prezes Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach omówili konkretne oferty wsparcia finansowego dla projektów ekologicznych i prośrodowiskowych.

Prezes WFOŚiGW przedstawił ofertę Funduszu, która obejmuje m.in. finansowanie inicjatyw mających na celu poprawę jakości powietrza, podnoszenie efektywności energetycznej budynków oraz rozwój gospodarki wodnej. Dodatkowo, zaprezentowano projekt doradztwa energetycznego, który ma na celu dostarczenie samorządom wsparcia merytorycznego i wiedzy niezbędnej do wdrażania nowoczesnych rozwiązań proekologicznych.

Obrady zakończyły się prezentacją współpracy TAURON Dystrybucja S.A. z władzami samorządowymi, którą przedstawił Prezes Zarządu TAURON Dystrybucja S.A. W swoim wystąpieniu wraz z Dyrektorami Oddziałów oraz Pełnomocnikami ds. kontaktów z samorządami, przedstawił bieżące wyzwania oraz plany współpracy w nadchodzących latach, ze szczególnym uwzględnieniem infrastruktury energetycznej.

2) Konwent Prezydentów Miast na Prawach Powiatu

Konwent Prezydentów Miast na Prawach Powiatu Śląskiego Związku Gmin i Powiatów obradował w dn. 19 września 2024 r. w Gliwicach. Program posiedzenia obejmował:

- a) dyskusję na temat procedowanego w Parlamencie RP projektu ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz planowanego podziału środków dla samorządów w wysokości 10 mld zł w roku 2024;
- b) omówienie kwestii dot. problemu nielegalnych składowisk odpadów niebezpiecznych, zwracając uwagę na poważne zagrożenia, które wynikają z tego procederu (ustalono, że zostanie przyjęte stanowisko w powyższym zakresie);
- c) wymianę doświadczeń dot. kryzysu w pieczy zastępczej;
- d) przedstawienie sprawy dot. potrzeby rozszerzenia programu dofinansowania wynagrodzeń pracowników pomocy społecznej na wszystkich pracowników pomocy społecznej – dyskutowano nt. ewentualnej wypłaty ze środków własnych jst dodatków motywacyjnych pracownikom merytorycznym, realizującym zadania z zakresu pomocy społecznej, wynikające z ustaw innych niż ustawa o pomocy społecznej w związku z pominięciem tych pracowników przez ustawodawcę w ramach powyższego programu.

3. Partnerska współpraca z innymi organizacjami i instytucjami

- 1) Śląski Związek Gmin i Powiatów współpracuje w regionie z instytucjami, których cel działania zbliżony jest do działalności Związku. W 2024 r. Związek współpracował z Samorządem Województwa Śląskiego oraz ze Śląskim Urzędem Wojewódzkim, Górnośląsko-Zagłębiowską Metropolią, Politechniką Śląską, Uniwersytetem Ekonomicznym w Katowicach, a także z następującymi instytucjami: Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Katowicach, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach, Towarzystwo Urbanistów Polskich o/Śląsk, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, Instytut Technologii Paliw i Energii, Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego, Związek Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego, Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Subregionu Południowego Województwa Śląskiego Aglomeracja Beskidzka, Związek Gmin i Powiatów Subregionu Północnego Województwa Śląskiego, lokalne grupy działania z terenu województwa śląskiego funkcjonujące w ramach podejścia LEADER oraz z wieloma innymi instytucjami. Z większością tych instytucji Związek łączy długoletnia współpraca. W 2024 r. Związek podpisał również porozumienie o współpracy z Uniwersytetem Śląskim, z którym już wcześniej współpracował nieformalnie.
- 2) Związek współpracuje również z organizacjami i instytucjami, prowadzącymi działalność o zasięgu ponadregionalnym i ogólnokrajowym. Samorządowi partnerzy Związku spoza regionu to przede wszystkim: Związek Miast Polskich, Związek Powiatów Polskich, regionalne stowarzyszenia samorządowe skupione w OPOS, Instytut Rozwoju Miast i Regionów oraz Polska Sieć LGD - Federacja Regionalnych Sieci LGD.

3) Samorządowa współpraca międzynarodowa

W ramach samorządowej współpracy międzynarodowej, podobnie jak w poprzednich latach, kontynuowano współpracę z Kijowskim Oddziałem Regionalnym Związku Miast Ukrainy (dalej: KORZMU). W styczniu 2024 r. delegacja Związku udała się do Lwowa, gdzie podpisane zostało kolejne Porozumienie o Współpracy Polsko-Ukraińskiej, tym razem na lata 2024–2026 (w ramach Deklaracji dot. Woli Współpracy zawartej w dn. 17 stycznia 2014 r.). Dalsza współpraca skupiać się będzie na wymianie najlepszych praktyk wsparcia i pomocy wobec członków obu organizacji samorządowych, wzmacnianiu obecnych oraz wsparciu w tworzeniu nowych relacji miast i gmin partnerskich między jednostkami z Województwa Śląskiego a jednostkami z Obwodu Kijowskiego, a także działania na rzecz wsparcia odbudowy miast i gmin z terenu Obwodu Kijowskiego, poszkodowanych w wyniku działań wojennych.

W lipcu 2024 r. zorganizowana została szeroko zakrojona akcja informacyjno-promocyjna celem poszukiwania partnerów samorządowych z województwa śląskiego dla samorządów z obwodu kijowskiego. W październiku 2024 r. delegacja z KORZMU wzięła udział w Konwencji Burmistrzów i Wójtów oraz odwiedziła kilka miast i gmin z terenu woj. śląskiego.

4) Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych (OPOS)

Związek blisko współpracuje z innymi regionalnymi organizacjami samorządowymi, a współpraca ta ma w szczególności miejsce w ramach Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Samorządowych (OPOS), które zostało podpisane w październiku 2013 r. w celu wspólnego reprezentowania interesów samorządów lokalnych z całej Polski. W 2024 r. Związek aktywnie uczestniczył w działaniach Porozumienia, którego sygnatariuszami jest obecnie 9 regionalnych organizacji samorządowych z różnych regionów kraju. Organizacje współpracujące obecnie w ramach OPOS to: Podkarpackie Stowarzyszenie Samorządów Terytorialnych, Stowarzyszenie Gmin Regionu Południowo-Zachodniego Mazowsza, Zrzeszenie Gmin Województwa Lubuskiego, Związek Gmin Lubelszczyzny, Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Wielkopolski, Stowarzyszenie Związek Miast i Gmin Regionu Świętokrzyskiego, Związek Gmin Pomorskich, Związek Gmin Warmińsko-Mazurskich, Śląski Związek Gmin i Powiatów.

Działalność OPOS realizowana jest w oparciu o cykliczne, półroczne prezydencje kolejnych organizacji-sygnatariuszy Porozumienia. W pierwszej połowie 2024 r. prezydencję w OPOS sprawował Związek Gmin Pomorskich. W trakcie prezydencji ww. Związku odbyło się posiedzenie Zarządów OPOS w dn. 26-27 czerwca 2024 r. w Gdańsku. W drugiej połowie 2024 r. Ogólnopolskiemu Porozumieniu Organizacji Samorządowych przewodniczył Związek Gmin Warmińsko-Mazurskich. Podczas prezydencji tej organizacji odbyły się dwa posiedzenia Zarządów OPOS w dn. 12 września w formule on-line oraz w dn. 28-29 listopada w Olsztynie.

Należy również nadmienić, że przedstawiciele OPOS zostali oficjalnie włączeni do składu Komitetu Regionów Unii Europejskiej na kadencję trwającą od 26 stycznia 2025 r. do 25 stycznia 2030 r., tj.: p. Piotr Kuczera - Prezydent Rybnika, Przewodniczący Śląskiego Związku Gmin i Powiatów (Członek Komitetu) oraz p. Marek Bańkowski - Wójt Gminy Bukowsko, Członek Zarządu Podkarpackiego Stowarzyszenia Samorządów Terytorialnych (Zastępca Członka Komitetu).

V. WSPARCIE KOMPETENCYJNE JST W ZAKRESIE POLITYK I PROGRAMÓW ROZWOJOWYCH

Działania Związku w 2024 r. skupiały się głównie na prowadzeniu działań mających na celu wsparcie gmin i powiatów w procesach informowania, monitorowania, opiniowania oraz edukowania w zakresie zmian w dokumentach i wytycznych programowych jak również w aktach prawnych dot. realizacji polityk rozwoju (w szczególności w zakresie programów rozwojowych finansowanych ze środków Unii Europejskiej).

1. Komisja ds. Unii Europejskiej

Działania koncentrowały się na bieżącym informowaniu członków Komisji o nowych możliwościach pozyskiwania środków zewnętrznych, omawianiu bieżących problemów i zmian legislacyjnych. Przedstawiciele Komisji wzięli udział m.in. w posiedzeniach Komisji (w tym jednym wyjazdowym), w spotkaniach informacyjnych organizowanych przez Posła do Parlamentu Europejskiego, dr Jana Olbrychta, w spotkaniach informacyjnych organizowanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego oraz w szkoleniach z zakresu analizy finansowej projektów finansowanych z Funduszy Europejskich.

2. Inne działania, w tym współpraca z ZIT

W ramach bieżącej współpracy w 2024 r. Związek zorganizował m.in.:

- 1) szkolenie pt. **„Udzielanie zamówień publicznych współfinansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej w perspektywie finansowania 2021 – 2027, ze szczególnym uwzględnieniem zasady konkurencyjności.”**, w dniu 22 maja 2024 r. dedykowane pracownikom zaangażowanym w pozyskiwanie i rozliczenie projektów finansowanych z Funduszy Europejskich.
- 2) szkolenie pt. **„Kwalifikowalność VAT w perspektywie 2021-2027. Oświadczenia i zasady kontroli.”**, w dniu 12 czerwca 2024 r. dedykowane pracownikom zaangażowanym w pozyskiwanie i rozliczenie projektów finansowanych z Funduszy Europejskich, w tym w szczególności służbom finansowym jst.
- 3) szkolenie pt. **„Kwalifikowalność VAT w perspektywie 2021-2027. Oświadczenia i zasady kontroli.”**, w dniu 12 czerwca 2024 r. dedykowane pracownikom zaangażowanym w pozyskiwanie i rozliczenie projektów finansowanych z Funduszy Europejskich, w tym w szczególności służbom finansowym jst.
- 4) szkolenie pt. **„Raportowanie zrównoważonego rozwoju ESG – wyzwanie stawiane przed samorządami”**, w dniu 27 listopada 2024 r. dla pracowników jst, celem bieżącego śledzenia trendów w ramach zmian legislacyjnych i związanych z tym konsekwencji dla jst.

VI. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE ODNOWY I ROZWOJU MIAST

- 1) wsparcie działań związanych z konsultowaniem opracowanego przez Zarząd Województwa Śląskiego **Audytu krajobrazowego województwa śląskiego**:

Spotkanie w ramach procesu opiniowania z samorządami gminnymi woj. śląskiego, organizowane przed przekazaniem projektu Audytu krajobrazowego województwa śląskiego do publicznej wiadomości, podczas którego zostały przedstawione wyniki dotychczasowych prac nad dokumentem (wrzesień 2024 r.).

- 2) udział w pracach związanych z opracowaniem przez Województwo Śląskie **Regionalnego Planu Adaptacji do zmian klimatu dla Województwa Śląskiego**

Związek wspierał w 2024 r. proces opracowywania i opiniowania Regionalnego Planu Adaptacji do zmian klimatu dla Województwa Śląskiego poprzez udział w warsztatach subregionalnych dotyczących oceny wrażliwości na zmiany klimatu (czerwiec 2024 r.) oraz organizację spotkania konsultacyjnego autorów projektu RPA dla woj. śląskiego z Komisją Ekologii Związku (wrzesień 2024 r.).

VII. DZIAŁANIA Z ZAKRESU GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ, GOSPODARKI NIERUCHOMOŚCIAMI I MIESZKALNICTWA

1. Gospodarka nieruchomościami

Tematyka związana z szeroko rozumianą gospodarką nieruchomościami podejmowana była głównie podczas posiedzeń **Komisji ds. Gospodarki Nieruchomościami**. Poruszane były tematy aktualnych problemów oraz zmian w prawodawstwie, w tym np. dot. nowelizacji ustawy o gospodarce nieruchomościami.

2. Planowanie przestrzenne

- 1) Posiedzenia **Komisji ds. Planowania Przestrzennego i Architektury** w 2024 r. zdominowane były tematem nowelizacji ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu, która weszła w życie w II połowie 2023 r. Po 20 latach zmieniły się znacząco przepisy dotyczące planów miejscowych, tzw. WZ-tek oraz studiów zagospodarowania. Przeprowadzona reforma zakłada, że do końca 2025 roku wszystkie gminy w Polsce powinny uchwalić nowo wprowadzony plan ogólny. Dokument ten zastąpi dotychczas obowiązujące Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy. Odbyło się też wspólne **posiedzenie** Komisji Geologii i Górnictwa oraz Komisji Planowania Przestrzennego i Architektury Śląskiego Związku Gmin i Powiatów w temacie: „*Planowanie przestrzenne, a zmiany prawa górniczego i geologicznego z uwzględnieniem problematyki złóż strategicznych*”. Posiedzenie to było idealną okazją do dyskusji i wymiany doświadczeń w ww. zakresie.
- 2) Odbyły się także następujące wydarzenia:
 - a) spotkanie informacyjne on-line *nt. naboru wniosków w ramach inwestycji A1.3.1 na działania w zakresie wdrożenia reformy planowania i zagospodarowania przestrzennego w gminie poprzez przygotowanie i uchwalenie planu ogólnego gminy, gminnego programu rewitalizacji oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego*. Spotkanie poprowadzili przedstawiciele Ministerstwa Rozwoju i Technologii, którzy przedstawili warunki i zasady dot. składania wniosków dot. ww. dokumentów (luty 2024);
 - b) dwudniowe seminarium planistyczne „*Wybrane problemy z zakresu planowania przestrzennego*” (marzec 2024). Głównymi tematami seminarium były oczywiście kwestie związane z nowelizacją ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w tym konieczność opracowania planów ogólnych w gminach, przeprowadzanie konsultacji społecznych, rozwój OZE czy Zintegrowany Plan Inwestycyjny.

- c) IV konferencja planistyczna: „*Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne. Renta planistyczna*” (listopad 2024 r.). Konferencja organizowana była przez Wyższą Szkołę Bankową w Chorzowie oraz Śląski Związek Gmin i Powiatów. Czwarta już konferencja planistyczna poświęcona była tematowi renty planistycznej. Zaprezentowane zostały m.in. doświadczenia Miasta Jaworzna oraz wybrane aspekty postępowania w przedmiocie naliczenia renty planistycznej.

3. Współpraca ze Śląskim Oddziałem Towarzystwa Urbanistów Polskich

- a) XXXV edycja *Konkursu na najlepsze prace dyplomowe i kursowe z zakresu urbanistyki, gospodarki przestrzennej i zrównoważonego rozwoju*

Śląski Związek Gmin i Powiatów od 2015 r. wspiera TUP O/Śląsk przy organizacji Konkursu TUP na *Najlepszą pracę dyplomową i kursową z zakresu urbanistyki, gospodarki przestrzennej i zrównoważonego rozwoju*, początkowo obejmując patronat honorowy, później pełniąc rolę współorganizatora, a od 2022 r. – partnera Konkursu. Poprzez zaangażowanie się w konkurs Związek chce wspierać niejednokrotnie ciekawe spojrzenia studentów na problemy związane z gospodarowaniem przestrzenią województwa śląskiego jako odpowiedzi na niezwykle istotne wyzwania dot. miast województwa śląskiego: postępujące zjawisko niekontrolowanego rozprzestrzeniania się zabudowy, wyraźne procesy depopulacyjne i starzenia się ludności oraz potrzebę zagospodarowania obszarów poprzemysłowych, a ostatnio w temacie adaptacji do zmian klimatu. Nagrodę „Magisterski Dyplom Roku 2024” przyznano pracy absolwentki Politechniki Śląskiej w Gliwicach pt. „*Wykorzystanie neurourbanistyki do poprawy jakości życia w środowisku zbudowanym i redukcji stresu miejskiego*” a nagrodę „Licencjacki Dyplom Roku 2024” – pracy absolwentki Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach pt. „*Wyzwania w zarządzaniu zasobem mieszkaniowym gminy Dąbrowa Górnicza na przykładzie getta ubóstwa przy ulicy Łącznej*”.

- b) Konkurs „*Najlepsza Przestrzeń Publiczna Województwa Śląskiego*”

Śląski Związek Gmin i Powiatów od lat wspiera organizację konkursu na *Najlepszą Przestrzeń Publiczną Województwa Śląskiego*, włączając się aktywnie w promocję konkursu wśród jst. Od 2023 r. ŚZGiP został oficjalnym Partnerem Konkursu.

W 2024 r. nagrody Marszałka Województwa Śląskiego zdobyły:

- Centrum Edukacji Ekologicznej przy Przedsiębiorstwie Zagospodarowania Odpadów w Gliwicach, której investorem było Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Odpadów

oraz

- „Szlakiem Cieszyńskiego Tramwaju – rozwój transgranicznej turystyki” – inwestycji Gminy Cieszyn.

VIII. DZIAŁANIA WSPIERAJĄCE JST W OBSZARZE OCHRONY ŚRODOWISKA

1. Działania wspierające jst w obszarze gospodarki wodno-ściekowej

W związku z wprowadzonymi w ostatnich latach nowymi obowiązkami jst w zakresie gospodarki nieczystościami ciekłymi, działalność w ramach Związku kontynuowała powołana w 2023 r. **Grupa Robocza ds. problemów gospodarki ściekowej**. Główny cel powołania Grupy stanowiło wypracowanie wspólnych zasad wykonywania obowiązków leżących po stronie jst, wynikających z nowelizacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach

i innych przepisów, wdrażających tzw. „dyrektywę ściekową”, w tym przygotowanie rekomendacji dla gmin dotyczących prowadzenia kontroli z zakresu gospodarki ściekowej, egzekucji decyzji z tym związanych oraz schematów dalszego postępowania w tym obszarze. W 2024 r. Grupa przygotowała II część dokumentu pn. *„Rekomendacje – analiza uwarunkowań dotyczących obowiązków gmin w zakresie kontroli gospodarki ściekowej”*, która została następnie przyjęta przez Zarząd Związku w kwietniu 2024 r. i rozesłana do gmin członkowskich Związku.

Ponadto w odpowiedzi na wejście w życie nowego obowiązku sprawozdawczego dla gmin w zakresie gospodarki nieczystościami ciekłymi, wprowadzonego w ustawie Prawo wodne z dn. 7 lipca 2022 r., zorganizowane zostało szkolenie dla gmin członkowskich: *„Sprawozdanie roczne z zakresu nieczystości ciekłych – nowy obowiązek gmin”* (marzec 2024 r.).

2. Działania związane z poprawą jakości powietrza

Związek w 2024 r. kontynuował działania na rzecz poprawy jakości powietrza i ograniczenia zjawiska niskiej emisji, zintensyfikowane po wejściu w życie kolejnych terminów na wymianę źródeł ciepła, wskazanych w tzw. uchwale antysmogowej (uchwała nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dn. 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw). W ramach tego obszaru w 2024 r. miały miejsce następujące działania:

- 1) Związek za pośrednictwem swoich władz i gremiów (Zarząd, Konwent Prezydentów) interweniował w przedmiocie kryzysu finansowego w programie „Czyste Powietrze” a finalnie – wstrzymania naboru wniosków do niego: poprzez stanowisko, apele i pisma;
- 2) odbywały się posiedzenia powołanego w ramach Związku **Zespół ds. poprawy jakości powietrza**, poświęcone m.in. stosowaniu wypracowanych w latach 2021-2023 dwóch edycji dokumentu pn. *„Rekomendacje - analiza uwarunkowań dotyczących obowiązków jest związanych z wdrażaniem tzw. uchwały antysmogowej”*. W ramach prac Zespołu omawiane były także bieżące problemy gmin związane z wdrażaniem przepisów uchwały, np. wynikające z działalności podmiotów gospodarczych na rynku kotłów na paliwa stałe, wobec których występuje przypuszczenie prowadzenia nieuczciwych praktyk w stosunku do mieszkańców, w związku z czym Związek zlecił przygotowanie opinii prawnej w przedmiocie ewentualnej możliwości zastosowania art. 270 k.k. i 271 k.k. względem przedsiębiorcy posługującego się certyfikatem pieca przypominającym zaświadczenia instytucji akredytowanych, a także skierował pisma do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej;
- 3) rozpowszechniano *„Rekomendacje - analizę uwarunkowań dotyczących obowiązków jest związanych z wdrażaniem tzw. uchwały antysmogowej”* w szerokiej, ogólnopolskiej skali, m.in. podczas organizowanego przez Polski Alarm Smogowy webinarium *„Samorzędy dla czystego powietrza”* (marzec 2024 r.), wizyty studyjnej Grupy roboczej ds. Ochrony Powietrza przy Ministerstwie Klimatu i Środowiska, organizowanej w ramach projektu: *„Partnerstwo: Środowisko dla Rozwoju”* (czerwiec 2024 r.) czy konferencji *„Polska na drodze do czystego powietrza – sukcesy i wyzwania”* organizowanej przez Polski Alarm Smogowy i Miasto Rybnik (październik 2024 r.).

3. Działania z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi:

Związek wspiera gminy członkowskie w dostosowywaniu gminnych systemów gospodarki odpadami komunalnymi do obowiązujących i stale zmieniających się przepisów prawa już przeszło od dekady, tj. od tzw. „rewolucji odpadowej” w 2013 r. W ramach tej dziedziny Związek realizuje potrzeby gmin, umożliwiając wymianę doświadczeń, pośrednicząc w zgłaszaniu uwag do projektów aktów prawnych oraz organizując szkolenia, dot. zarówno aspektów prawnych, organizacyjnych, jak i finansowych:

- 1) **spotkanie informacyjno-konsultacyjne** dot. sporządzania sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, organizowane we współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Śląskiego (luty 2024 r.);
- 2) **działalność Komisji ds. Gospodarki Odpadami Komunalnymi**
 - a) w trakcie posiedzeń tego gremium były omawiane bieżące problemy w obszarze gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym m.in.: przygotowania do wejścia w życie systemu kaucyjnego, kontrole umów na odbiór odpadów komunalnych z terenu nieruchomości niezamieszkałych, kary dla podmiotów odbierających odpady za nieosiągnięcie wymaganego poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych oraz odwołania od nich. Dyskutowano również zagadnienia z obszaru gospodarki nieczystościami płynnymi, tj. obowiązki kontrolne gmin w zakresie zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków, w kontekście II części rekomendacji przygotowanych przez Grupę Roboczą ds. problemów gospodarki ściekowej;
 - b) zorganizowane zostało szkolenie dla członków Komisji nt. „*System gospodarowania odpadami komunalnymi w gminach – przegląd najnowszego orzecznictwa i bieżące problemy samorządów*”, poświęcone analizie orzecznictwa sądów i organów nadzoru dotyczącego uchwał i zamówień z zakresu gospodarki odpadami oraz wymiaru opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. W ramach szkolenia miało także miejsce wystąpienie dotyczące stanu zaawansowania prac nad Planem gospodarki odpadami dla woj. śląskiego na lata 2023-2028 (marzec 2024 r.);
 - c) ważnym elementem działalności Komisji była bieżąca wymiana dobrych praktyk, propozycji rozwiązań problemów oraz wzajemnej informacji nt. sytuacji w gospodarce odpadami komunalnymi w poszczególnych gminach członkowskich Związku. Przeprowadzono wśród członków Komisji kilka ankiet, dzięki którym porównywano sposoby funkcjonowania oraz finansowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi w poszczególnych gminach;
- 3) **działania związane z problemem zagospodarowania odpadów na obszarach objętych stanem klęski żywiołowej w związku z wystąpieniem powodzi:** Związek zgłaszał uwagi gmin członkowskich w tym zakresie za pośrednictwem Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz spotkań z Wojewodą Śląskim i uczestnicząc w konsultacjach wytycznych Ministra Klimatu i Środowiska ws. postępowania z odpadami z obszaru objętego stanem klęski żywiołowej;
- 4) **działania związane z problemem braku możliwości uwzględniania masy bioodpadów poddanych recyklingowi u źródła przy obliczaniu poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych:** w związku z występującym problemem z zatwierdzeniem przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego sprawozdań gmin z realizacji zadań z zakresu

gospodarowania odpadami komunalnymi, w części dotyczącej zaliczenia do poziomu recyklingu odpadów komunalnych masy bioodpadów poddanych kompostowaniu w przydomowych kompostownikach. Związek kontynuował rozpoczęte w 2023 r. działania mające na celu umożliwienie gminom zaliczania tej frakcji do poziomów recyklingu. W ich ramach:

- a) Związek wraz z Instytutem Ekologii Terenów Uprzemysłowionych zorganizował spotkanie z przedstawicielami przedsiębiorstw z branży gospodarki odpadami komunalnymi, świadczących usługi odbioru odpadów komunalnych na terenie największej liczby gmin województwa śląskiego. Celem spotkania było rozpoznanie zainteresowania w/w przedsiębiorstw ewentualnym pilotażowym projektem badawczym i jego przeprowadzeniem na terenie gmin, z którymi podmioty te mają podpisane umowy na usługę odbioru odpadów komunalnych. W rezultacie spotkania, kilka przedsiębiorstw zdecydowało się indywidualnie zlecić Instytutowi przeprowadzenie badań obejmujących współpracę z tymi przedsiębiorstwami gminy z obszaru województwa śląskiego. Związek zwrócił się do w/w podmiotów o udostępnienie w przyszłości wyników tych badań, które mogłyby posłużyć do opracowania po ich zakończeniu zbiorczego raportu obejmującego dane ze wszystkich gmin uczestniczących w tego typu badaniach wedle tej samej metodologii w całym województwie śląskim – nie uzyskaliśmy jednak pozytywnej odpowiedzi;
- b) Związek wystosował pismo z prośbą do Ministerstwa Klimatu i Środowiska o wyegzekwowanie jednolitego podejścia urzędów marszałkowskich w skali całego kraju dotyczącego zasad uwzględniania bioodpadów przy obliczaniu poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych oraz ujednoczonego stosowania metod obliczania ilości bioodpadów komunalnych posegregowanych i poddanych recyklingowi u źródła.

4. Działalność Komisji Ekologii

W 2024 r. w obszarach związanych z szeroko pojętą ochroną środowiska aktywnie działała funkcjonująca od ponad 30 lat w strukturach Związku Komisja Ekologii. Tematyka jej posiedzeń dotyczyła w omawianym roku m.in. aktualizacji Programu ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego, przyjmowania zgłoszeń instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne, problemów związanych z rejestracją gatunków roślin i zwierząt zagrożonych wyginięciem, objętych konwencją CITES, a także występowaniem na terenach zurbanizowanych zwierząt dzikich i wolnożyjących (przede wszystkim dzików, saren, jeleni), jak również objętych ochroną gatunkową (przede wszystkim bobrów i wilków).

W ramach Komisji Ekologii przedyskutowano także **problemy związane z wydawaniem zezwoleń na wycinkę drzew i krzewów**, tj: kwestię realizacji decyzji wydanych przez organy zastępcze, w szczególności w zakresie obowiązku wykonania nasadzeń zastępczych czy przesadzenia drzew oraz niejednolite stosowanie wśród gmin członkowskich Związku procedury wyłączenia organu i pracownika z udziału w postępowaniu administracyjnym dot. zezwoleń na usunięcie drzew lub krzewów, przyjętej w 2015 r. w ramach Związku. W związku z powyższym Komisja opracowała zaktualizowaną propozycję rekomendacji ws. jednolitego postępowania w zakresie stosowania procedury wyłączenia organu i pracownika od udziału w postępowaniu administracyjnym dot. zezwoleń na usunięcie drzew lub krzewów, która została przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Związku w dn. 6 grudnia 2024 r.

Ponadto w ramach prac Zespołu powołanego *ad hoc* przy Komisji Ekologii został omówiony **problem częstego stwierdzania nieważności uchwał rad gmin w sprawie przyjęcia**

programów opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt. W rezultacie prac tego Zespołu oraz całej Komisji:

- wypracowano projekt stanowiska w sprawie konieczności wprowadzenia zmian w przepisach ustawy o ochronie zwierząt dotyczących programów opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt, które zostało przyjęte przez Zarząd Związku w listopadzie 2024 r.;
- zorganizowane zostało spotkanie z przedstawicielami Dyrekcji Wydziału Nadzoru Prawnego Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego nt. programów opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt w listopadzie 2024 r.

Zorganizowane zostało także **posiedzenie wyjazdowe dla członków Komisji pt. „Wybrane problemy z zakresu ochrony środowiska”** (wrzesień 2024 r.). Posiedzenie było poświęcone takim zagadnieniom, jak:

- adaptacja gmin do zmian klimatu – nowe regulacje i dokumenty strategiczne, błękitno-zielona infrastruktura odpowiedzą na wyzwania w zagospodarowaniu wód opadowych;
- gospodarka odpadami: aktualne przepisy i ich planowane zmiany w kontekście problemu porzucania odpadów i likwidacji nielegalnych składowisk;
- obowiązki starosty w zakresie kontroli palenisk użytkowanych przez przedsiębiorców, wynikające z Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego.

5. Działania związane z problemem nielegalnych składowisk odpadów:

W związku z narastającym problemem występowania na terenie województwa śląskiego nielegalnych składowisk odpadów, w tym odpadów niebezpiecznych, Związek w 2023 r. zainicjował szereg działań zmierzających do jego rozwiązania i podjęcia interwencji na poziomie rządowym oraz legislacyjnym. W 2024 r. działania te były kontynuowane. W ich ramach:

- a) przedstawiciele Związku uczestniczyli w pracach Zespołu problemowego Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Katowicach do spraw związanych z odpadami, który wypracował projekt stanowiska w sprawie wprowadzenia rozwiązań ułatwiających likwidację nielegalnie składowanych odpadów niebezpiecznych oraz ograniczających zjawisko porzucania i nielegalnego składowania odpadów. Stanowisko to zostało przyjęte przez WRDS na posiedzeniu w maju 2024 r.;
- b) w przedmiotowej sprawie Związek za pośrednictwem swoich władz i gremiów występował do organów władz centralnych domagając się podjęcia pilnych działań, zarówno legislacyjnych, finansowych, jak i organizacyjnych, zmierzających do likwidacji nielegalnych składowisk odpadów, w szczególności odpadów niebezpiecznych oraz ograniczających zjawisko porzucania odpadów: stanowisko Zarządu w sprawie pilnej potrzeby podjęcia działań zmierzających do likwidacji nielegalnych składowisk odpadów, w szczególności odpadów niebezpiecznych oraz ograniczających zjawisko porzucania odpadów – 20 czerwca 2024 r., stanowisko Konwentu Prezydentów Miast na Prawach Powiatu w sprawie w sprawie nielegalnego składowania odpadów na terenie województwa śląskiego – 15 października 2024 r.;
- c) temat ten został nagłośniony w wystąpieniu Przewodniczącego Związku w ramach panelu nt. *„Nieprawidłowości w gospodarowaniu odpadami niebezpiecznymi”*, odbywającego się podczas posiedzenia Konwentu Marszałków Województw RP (czerwiec 2024 r.).

IX. DZIAŁANIA Z ZAKRESU GOSPODAROWANIA ENERGIĄ

1. Regionalna Rada ds. Energii

Regionalna Rada ds. Energii została powołana z inicjatywy Związku w 2013 r. W jej skład wchodzi przedstawiciele samorządów lokalnych, Samorządu Województwa Śląskiego, instytucji naukowych zajmujących się energią, firm sektora energetycznego oraz instytucji kompetentnych w dziedzinie energii. Gremium to stanowi platformę komunikacji i współpracy między różnego rodzaju podmiotami funkcjonującymi w sferze energii. W 2024 r. podczas dwóch posiedzeń (marzec, listopad) omówiono kwestie dotyczące wykorzystania pomp ciepła w ciepłownictwie systemowym oraz aktualizacji Krajowego Planu na rzecz Energii i Klimatu.

Posiedzenie listopadowe miało charakter posiedzenia wspólnego z Komisją ds. Lokalnej Polityki Energetycznej i odbyło się w ramach Regionalnego Forum Energetycznego Województwa Śląskiego w Wiśle, organizowanego przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego. Posiedzenia Rady w ramach ww. Forum odbywają się od pierwszej jego edycji, która odbyła się w 2019 r.

2. Działania w zakresie oświetlenia w gminach podjęte z inicjatywy Zespołu zadaniowego ds. oświetlenia

- a) w 2024 r. odbyły się dwa posiedzenia członków Zespołu, w trakcie których omówiono problemy bieżące związane z utrzymaniem infrastruktury oświetlenia ulicznego na terenie gminy oraz współpracą ze spółką TAURON Nowe Technologie S.A. Zaproponowano inicjatywy Zespołu na forum Związku, a także zgłoszono potrzeby szkoleniowe członków Zespołu (czerwiec, listopad);
- b) na wniosek Zespołu zorganizowano szkolenie dot. oświetlenia na terenach spółdzielni, wspólnot mieszkaniowych i innych terenach prywatnych w kontekście zadań gmin z zakresu oświetlenia (kwiecień);
- c) w związku z występowaniem znacznych kosztów ponoszonych przez samorządy z tytułu poboru energii biernej pojemnościowej w oświetleniu ulicznym, wystosowano pismo do Urzędu Regulacji Energetyki (styczeń) z prośbą o interwencję i podjęcie postępowania sprawdzającego stosowanie przez spółkę TAURON Dystrybucja S.A. taryfy nakładającej na samorządy opłaty z tytułu poboru energii biernej pojemnościowej. Do pisma dołączono *Raport z badania kosztów mocy biernej pojemnościowej w oświetleniu ulicznym i sygnalizacji świetlnej w samorządach województwa śląskiego* sporządzony na podstawie zgromadzonych przez ŚZGiP danych;
- d) wystosowano do Ministra Rozwoju i Technologii pismo ws. potrzeby uruchomienia programu dofinansowującego inwestycje w oświetlenie, wraz z postulatami dotyczącymi sposobu wdrażania i realizacji (styczeń);
- e) z uwagi na zgłaszane przez gminy członkowskie trudności w realizacji zadań ustawowych związanych z utrzymaniem oświetlenia ulicznego, wynikające z problematycznej struktury własnościowej urządzeń oświetlenia ulicznego, zwrócono się do Ministra Aktywów Państwowych z prośbą o rozważenie postulowanych rozwiązań. Ich celem byłoby skoordynowanie działań w zakresie utrzymania

i zarządzania infrastrukturą oświetlenia ulicznego, a w dalszej perspektywie poprawa bezpieczeństwa i estetyki przestrzeni publicznych (wrzesień). Ponieważ odpowiedź MAP (wpłynęła w listopadzie) w niewielkim zakresie odnosiła się do sedna problemu, zaplanowano przygotowanie pisma do Prezesa Rady Ministrów, do wysyłki w kolejnym roku;

- f) w ramach współpracy z Zakładem Produkcji Sprzętu Oświetleniowego "ROSA" Sp. z o.o. w Tychach zorganizowano szkolenie wyjazdowe *Najnowsze trendy i rozwiązania w oświetleniu przestrzeni publicznej oraz kryteria środowiskowe i narzędzia do ich wdrożenia* (październik);
- g) z uwagi na problemy we współpracy samorządów ze spółką oświetleniową, zorganizowano spotkanie delegacji Zarządu Związku z Zarządem TAURON Nowe Technologie S.A. (TNT). Tematem spotkania – wzorem lat ubiegłych – była współpraca samorządów ze spółką w zakresie utrzymania infrastruktury oświetleniowej, omówiono bieżące problemy dot. m.in. komunikacji ze Spółką, kosztów związanych z mocą bierną oraz koniecznością przeprowadzenia inwentaryzacji oświetlenia należącego do TNT (listopad);
- h) w związku z przygotowaniem do spotkania z Zarządem TNT, zgromadzono wśród samorządów reprezentowanych w Zespole dane nt. wysokości stawki za konserwację oświetlenia ulicznego uiszczaną na rzecz TNT. W efekcie zgromadzono dane z 25 samorządów (listopad);
- i) zaopiniowano poselski projekt ustawy o zmianie ustawy Prawo energetyczne mający na celu (zgodnie z uzasadnieniem) odblokowanie możliwości eksploatacji, remontów, przebudów oraz budów oświetlenia ulicznego przez gminy (listopad).

3. Komisja ds. Lokalnej Polityki Energetycznej

- a) w 2024 r. członkowie Komisji odbywali regularne posiedzenia, w trakcie których poruszano m.in. takie tematy jak: jednostka samorządu terytorialnego jako prosument, obowiązek redukcji zużycia energii elektrycznej przez jednostki sektora finansów publicznych, rozliczanie kosztów energii elektrycznej wytwarzanej w prosumenckich instalacjach fotowoltaicznych będących własnością jst (z udziałem TAURON Sprzedaż Sp. z o.o.), świadectwa charakterystyki energetycznej, pozyskiwanie białych certyfikatów, audyty efektywności energetycznej, bezpieczeństwo dostaw ciepła w gminach;
- b) w czerwcu w Ustroniu odbyło się posiedzenie wyjazdowe Komisji, podczas którego omówiono najważniejsze wyzwania związane z planowaniem klimatyczno-energetycznym, kwestie prawne i praktyczne dot. funkcjonowania klastrów i spółdzielni energetycznych, zaprezentowano wybrane zagadnienia z zakresu kształtowania rozwoju odnawialnych źródeł energii na terenie gminy, a także przeszkolono uczestników z zakresu układów pomiarowych energii elektrycznej;
- c) członkowie Komisji mieli możliwość opiniowania projektów aktów prawnych dotyczących ich obszaru zainteresowań opiniowanych w ramach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

4. Inne

- a) we współpracy ze Związkiem Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć zorganizowano spotkanie informacyjne dla przedstawicieli jst pn. *Spoleczna polityka klimatyczna a rozwój gmin* (luty);
- b) wystosowano do Ministra Klimatu i Środowiska pismo z prośbą o podjęcie działań ułatwiających inwestycje jst w instalacje odnawialnych źródeł energii, w szczególności uproszczenie rozliczeń nadwyżki energii elektrycznej wytworzonej w mikroinstalacji dokonywanej według systemu tzw. net-billingu (kwiecień);
- c) wystosowano do Ministra Klimatu i Środowiska pismo wyrażające poparcie dla projektu *rozporządzenia MKiŚ z dnia 25 kwietnia 2024 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw stałych*, określającego minimalne wymagania dla węgla sprzedawanego do gospodarstw domowych jako regulacji mającej fundamentalne znaczenie dla rozwiązania problemu zanieczyszczenia powietrza w Polsce (czerwiec);
- d) wzorem lat ubiegłych ŚZGiP objął patronatem XVI Ogólnopolski Festiwal Ekoenergetyki organizowany w Opolu przez Fundację Zielony Feniks. W trakcie głównej konferencji Dyrektor Biura przedstawił wybrane działania Związku wspierające samorządy członkowskie w obszarze gospodarowania energią i transformacji energetycznej regionu (listopad);
- e) przygotowano koncepcję działań dot. pozyskania byłych kadr TAURON Dystrybucja S.A. (TD) do prac na rzecz jst członkowskich ŚZGiP w związku z problemami kadrowymi na stanowisku specjalisty w zakresie planowania i zarządzania energią w samorządach. Pomysł utworzenia bazy pracowników TD, którzy przechodzą na emeryturę i byłiby chętni do podjęcia pracy został pozytywnie przyjęty przez TD. W związku z koniecznością wyeliminowania problemów natury prawnej, sporządzono pismo do Głównego Inspektora Pracy.

X. DZIAŁANIA W ZAKRESIE ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH

1. Komisja ds. Zamówień Publicznych

W 2024 r. odbywały się cykliczne posiedzenia (5) Komisji ds. Zamówień Publicznych, w trakcie których omawiano sprawy bieżące.

2. Szkolenia dot. zamówień publicznych:

- a) przedstawiciele Komisji wzięli udział w dwudniowym szkoleniu wyjazdowym w Ustroniu pn. *Efektywne postępowanie na dostawy lub usługi informatyczne* (czerwiec);
- b) ŚZGiP został zaproszony przez Urząd Zamówień Publicznych do współpracy przy organizacji spotkań (październik):
 - *Praktyka stosowania regulacji Prawa zamówień publicznych* – w spotkaniu udział wzięli specjaliści w zakresie zamówień publicznych z gmin i powiatów województwa śląskiego;
 - *Zarządzanie strategiczne procesem udzielania zamówień* – spotkanie skierowane było w szczególności do kierowników zamawiających – prezydentów, burmistrzów, wójtów, starostów.

XI. ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH W GMINACH I POWIATACH WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Gminy o charakterze wiejskim stanowią istotną część jst członkowskich Związku. W związku z tym szereg działań prowadzonych przez Związek służy wsparciu tego typu lokalnych samorządów.

1. Działania na rzecz odnowy i rozwoju wsi

a) Wsparcie przy organizowanym przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego - Konkursie Piękna Wieś woj. śląskiego 2024 r.

Od kilkunastu lat Zarząd Województwa Śląskiego organizuje konkurs pt. Piękna wieś województwa śląskiego, którego celem jest wspieranie rozwoju wsi poprzez pobudzanie aktywności gospodarczej, kształtowanie ładu przestrzennego, popularyzacja obrzędów i zwyczajów ludowych oraz zachowanie wartości środowiska kulturowego i przyrodniczego przy uwzględnieniu potrzeb przyszłych pokoleń. Od wielu lat Śląski Związek Gmin i Powiatów wspiera tę inicjatywę poprzez udział w pracach Komisji Konkursowej.

b) Wsparcie Stowarzyszenia Polska Sieć Odnowy i Rozwoju Wsi

Śląski Związek Gmin i Powiatów od wielu lat jest członkiem wspierającym Stowarzyszenie Polska Sieć Odnowy i Rozwoju Wsi. Związek zaangażowany jest m.in. w wydarzenia organizowane przez PSORW.

c) Przygotowania do organizacji Kongresu Odnowy Wsi, w dn. 8-10 maja 2025 r.

W związku z przygotowaniem naszego kraju do objęcia i sprawowania przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej w I połowie 2025 r., już w 2024 r. zaczęto planować różnorodne wydarzenia mające na celu promocję Polski na arenie międzynarodowej. Z inicjatywy p. Ryszarda Wilczyńskiego (pełniącego obowiązki w Radzie Służby Publicznej przy Prezesie Rady Ministrów, Posła na Sejm RP VIII i IX kadencji, Wojewody Opolskiego w latach 2007-2015) w dniach 8-10 maja 2025 r. odbędzie się międzynarodowy Kongres Odnowy Wsi. Związek udzielił pomocy w wytypowaniu pozytywnych przykładów osób (liderów wiejskich), idei oraz zjawisk, które w ostatnich latach przyczyniły się do rozwoju obszarów wiejskich na terenie województwa śląskiego i mogłyby podczas ww. konferencji przedstawić swoje osiągnięcia i dobre praktyki.

2. Wsparcie wdrażania podejścia LEADER/RLKS

Śląski Związek Gmin i Powiatów od 2007 r. koordynuje prace regionalnej sieci SILESIAN LEADER NETWORK (SLN), która zrzesza wszystkie 14 Lokalne Grupy Działania (LGD) z terenu województwa śląskiego - zapewniając jej wsparcie merytoryczne i organizacyjne.

W 2022 r. Samorząd Województwa Śląskiego zdecydował się realizować podejście LEADER w formule wielofunduszowej, tj. finansowania Lokalnych Strategii Rozwoju z dwóch funduszy w formule bezpośredniej (Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Społecznego Plus) oraz dwóch funduszy w formule pośredniej (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Funduszu Sprawiedliwej Transformacji). W 2023 r. wszystkie 14 Lokalnych Grup Działania złożyły wnioski na realizację RLS na łączną kwotę wsparcia z EFRROW w wysokości 42,5 mln euro oraz z EFS+ w wysokości 16 mln euro, czyli łącznie 58,5 mln euro (ok. 254 mln zł).

W związku z powyższym dominującym tematem organizowanych spotkań Sieci SLN w 2024 r. były m.in. kwestie związane z wdrożeniem w województwie śląskim wyżej opisanego instrumentu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2021-2027 oraz opracowanie wspólnych dla całego województwa wewnętrznych procedur dla LGD.

Wybrane działania i spotkania przedstawicieli LGD w ramach Sieci SLN:

- a) Spotkanie Sieci SLN ws. wyboru przedstawicieli do prac w Podkomitecie ds. RLKS przy Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej, w dn. 8 stycznia 2024 r. (on-line);
- b) Spotkanie Sieci SLN ws. aktualnego stanu procedowania dokumentów związanych z wdrażaniem EFS + i PS WPR, w dn. 12 lutego 2024 r. (on-line);
- c) Spotkanie Sieci SLN ws. wyboru przedstawiciela LGD z terenu województwa śląskiego do Grupy Tematycznej ds. podejścia LEADER na okres wdrażania Planu strategicznej Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, w dn. 4 kwietnia 2024 r. w Katowicach;
- d) Dwudniowe spotkanie Sieci SILESIAN LEADER NETWORK na terenie LGD Morawskie Wrota w Wodzisławiu Śląskim, w dniach 11-12 czerwca 2024 r.

Gospodarzem spotkania była LGD „Morawskie Wrota”, a współorganizatorami LGD LYSKOR, LGD „Partnerstwo dla Rozwoju” oraz Związek.

Pierwszego dnia przedstawiciele LGD podziękowali ustępującej z funkcji dotychczasowej Koordynator Sieci, p. Edycie Bauć, Dyrektor Biura LGD „Razem na wyżyny” za wieloletnią pracę na rzecz SILESIAN LEADER NETWORK oraz Prezydium Sieci, na czele którego stała. Jednocześnie odbyły się wybory nowych przedstawicieli do tego gremium. Kolejnym koordynatorem Sieci został Prezes Lokalnej Grupa Działania „Perła Jury”, p. Cezary Barczyk. Natomiast skład prezydium zasilili przedstawiciele: Stowarzyszenia LGD „Ziemia Pszczyńska”, LGD „Ziemia Bielska”, LGD „Zielony Wierchołek Śląska”, Stowarzyszenia LGD „Leśna Kraina Górnego Śląska” oraz LGD „Partnerstwo dla Rozwoju”.

Do zadań Prezydium należy reprezentowanie interesów śląskich LGD zarówno na poziomie regionalnym (np. współpracując z Urzędem Marszałkowskim), jak i krajowym (np. biorąc udział w posiedzeniach Grupy Tematycznej ds. podejścia LEADER, spotkaniach Polskiej Sieci LGD – Federacji Regionalnych Sieci LGD czy Podkomitecie ds. RLKS przy Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej).

- e) Spotkanie LGD ws. omówienia procedur oceny i wyboru operacji oraz grantobiorców, w dn. 20 sierpnia 2024 r. w Katowicach
- f) Spotkania Sieci SLN ws. współpracy z firmą Omikron
- g) Spotkania Prezydium Sieci SLN z przedstawicielami Urzędu Marszałkowskiego ws. rozwiązywania bieżących wątpliwości dot. nowego okresu programowania
- h) Spotkanie Sieci SLN z inicjatywy LGD „Perła Jury” ws. omówienia kluczowych spraw związanych z budżetem w ramach EFRR, w dn. 2 października 2024 r. w Gminie Irządze.

XII. INNE DZIAŁANIA INFORMACYJNO-SZKOLENIOWE i EDUKACYJNE na rzecz GMIN I POWIATÓW

Śląski Związek Gmin i Powiatów w 2024 r. zorganizował wiele innych spotkań o charakterze konsultacyjnym, warsztatów, konferencji, seminariów i szkoleń, których celem było podnoszenie sprawności i efektywności działania administracji lokalnej na szczeblu gmin i powiatów. Cel ten realizowany był poprzez zapewnienie eksperckiej wiedzy i wyczerpującej informacji o najnowszych aktach legislacyjnych, dotyczących samorządów lokalnych, promowanie modelowych rozwiązań w zakresie funkcjonowania jednostek administracji samorządowej i zapewnienie płaszczyzny wymiany doświadczeń pomiędzy gminami i powiatami w tym zakresie.

W związku z odbywającymi się w 2024 r. wyborami samorządowymi Śląski Związek Gmin i Powiatów podjął działania skierowane do nowo wybranych radnych:

- 1) przygotowane zostało opracowanie pt. **„Poradnik Radnego – Samorząd od A do Z”**. Poradnik ten – będący aktualizacją materiału wydanego przez Związek w 2018 r. – obejmował zestaw najważniejszych informacji, ujętych w praktycznej i stosunkowo przystępnej formie, mającej pomóc głównie nowym radnym w rozpoczęciu sprawowania tej funkcji. Poszczególne rozdziały dotyczą: teorii (samorządowych zadań i zasad), ślubowania, diet, obowiązków sprzątania materiałów z kampanii i jej rozliczenia, diet, kwestii zatrudnienia, zmian przepisów czy pojęć związanych z samorządem. Poradnik zawiera też podręczny wykaz najważniejszych ustaw. Opracowanie zostało rozesłane do biur rad gmin i powiatów województwa śląskiego oraz zamieszczone na stronie internetowej Związku z możliwością pobrania (kwiecień 2024 r.);
- 2) zorganizowane zostało seminarium pt. **„Status prawny radnego, czyli co każdy radny wiedzieć powinien”**. Celem seminarium było praktyczne i przystępne omówienie podstawowych zagadnień prawnych związanych ze statusem prawnym radnego oraz funkcjonowaniem organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego. Głównymi uczestnikami seminarium byli nowo wybrani radni, którzy dopiero zaczynali swoją pracę w samorządzie (czerwiec 2024 r.);

Wśród działań przeprowadzonych w roku sprawozdawczym wymienić można następujące szkolenia i spotkania o charakterze informacyjnym:

- 3) webinarium pt. **„Postępowanie egzekucyjne w administracji – wybrane zagadnienia”** zorganizowane 28 lutego 2024 r. dla działającej w ramach Związku Grupy roboczej ds. egzekucji administracyjnej. W trakcie webinarium poruszone zostały zagadnienia egzekucji należności z majątku osobistego i majątku wspólnego małżonków w świetle dotychczasowych uregulowań i zmian wynikających z ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji oraz możliwości uczestnictwa w podziale środków uzyskanych z egzekucji z nieruchomości prowadzonej przez komornika sądowego w przypadku należności zabezpieczonych i niezabezpieczonych hipoteką, w tym egzekucja z wierzytelności będących w depozycie sądowym;
- 4) szkolenie pt. **„Administrator danych, przetwarzający i współadministrowanie danymi w sektorze publicznym”**, w dniach 6-7 czerwca 2024 r., dedykowane członkom Komisji ds. ochrony danych osobowych.

- 5) szkolenie nt. „*Optymalizacja wydatków w oświacie samorządowej*” w dn. 27 sierpnia 2024 r. Wydatki na oświatę stanowią znaczącą część budżetów samorządowych. Jak pokazują analizy, coraz większa część tych kosztów jest pokrywana z dochodów własnych jst (narastająca corocznie luka oświatowa). W związku z tym w trakcie szkolenia omówiono, jakie racjonalne decyzje samorzady mogą podejmować, aby wpłynąć na ograniczenie wzrostu wydatków w samorządowej oświacie;
- 6) szkolenie pt. „*Media społecznościowe w samorządzie - jak prowadzić profile bezpiecznie i zgodnie z prawem*” w Katowicach. Na przestrzeni ostatnich lat media społecznościowe stały się nieodłącznym elementem funkcjonowania samorządów w przestrzeni publicznej i jednym z najczęściej wykorzystywanych kanałów komunikacji z mieszkańcami. Jednak w gąszczu licznych i często zawyłych przepisów prawa trudno się odnaleźć i prawidłowo zdefiniować wszystkie obowiązki, jakie ciążą na jednostkach samorządu terytorialnego. Celem szkolenia było zapoznanie uczestników z zasadami bezpiecznego i zgodnego z prawem wykorzystywania mediów społecznościowych przez samorzady, w szczególności w świetle przepisów dotyczących ochrony danych osobowych i publikacji wizerunku. Z uwagi na bardzo duże zainteresowanie, szkolenie zostało przeprowadzone w dwóch edycjach, w sumie dla 150 uczestników.

XIII. PRZEDSIĘWZIĘCIE „BENCHMARKING USŁUG PUBLICZNYCH”

Od 2011 r. Związek z powodzeniem realizuje działania wspierające rozwój kontroli zarządczej w jst, m.in. poprzez koordynowanie przedsięwzięcia pn. „Benchmarking usług publicznych” (wcześniej projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej „*Benchmarking – narzędzie efektywnej kontroli zarządczej w urzędach miast na prawach powiatu, urzędach gmin i starostwach powiatowych*”, a następnie przedsięwzięcie pn. „*Benchmarking-Kontynuacja*). W 2024 roku kontynuowano realizację przedsięwzięcia w składzie 43 jst:

- 17 urzędów miast na prawach powiatu:

Bielsko-Biała, Bydgoszcz, Bytom, Częstochowa, Gliwice, Jaworzno, Krosno, Lublin, Mysłowice, Przemyśl, Ruda Śląska, Rybnik, Rzeszów, Tarnów, Tychy, Zabrze, Żory;

- 20 urzędów gmin:

Bieruń, Cieszyn, Czechowice-Dziedzice, Czeladź, Gierałtów, Godów, Gorzyce, Kochanowice, Konopiska, Miasteczko Śląskie, Miedźno, Mszana, Nowy Targ, Pilchowice, Pyskowice, Radlin, Wodzisław Śląski, Woźniki, Zbrosławice i Żarki;

- 6 starostw powiatowych:

Opoczno, Piotrków Trybunalski, Radomsko, Sieradz, Tarnowskie Góry, Zduńska Wola.

Był to **ostatni rok** realizacji przedsięwzięcia w ramach trzyletniej edycji (2022-2024).

W 2024 r. badaniami objęto następujące obszary:

1. funkcjonowanie urzędu,
2. zarządzanie zasobami ludzkimi,
3. monitorowanie zobowiązań wynikających z podatku od nieruchomości,
4. oświata – edukacja publiczna z uwzględnieniem przedszkoli, szkół podstawowych i liceów ogólnokształcących.

Od maja do sierpnia 2024 r. prowadzono pogłębioną analizę i identyfikację dobrych praktyk, które ostatecznie zaprezentowane zostały podczas wideospotkań, we wrześniu 2024 r. przez: UM Bielsko-Biala, UM Bydgoszcz, UM Gliwice, UG Godów, UM Lublin, UG Mszana, UG Pilchowice, UM Radlin, UM Tarnów i UM Zabrze.

Równoległe z dotychczasową ścieżką benchmarkingową, prowadzono działania związane z funkcjonowaniem tzw. *Grupy Innowacji Samorządowych*. Grupa ta skupia pracowników jednostek samorządu terytorialnego biorących udział w przedsięwzięciu pn. „Benchmarking usług publicznych” oraz ekspertów zainteresowanych wypracowaniem tzw. innowacji samorządowych. W 2024 r. Grupa przetestowała narzędzie funkcjonujące o **modelowy zestaw kryteriów monitorowania rozwoju w obszarze inteligentnego miasta**. Testowanie odbyło się w grupie 8 urzędów (UM Bydgoszcz, UM Częstochowy, UM w Gliwicach, UM Jaworzno, UM Krosno, UM Lublin, UM Rzeszów i UM Żory). Kolejnym, równoległe prowadzonym zadaniem było wypracowanie modelu identyfikacji i kalkulacji kosztów związanych z realizacją **zadań zleconych z zakresu administracji rządowej** oraz przygotowanie i przekazanie stronie samorządowej *Projektu wewnętrznej procedury dokonywania zgłoszeń naruszeń prawa i podejmowania działań następczych* oraz *Projektu procedury przyjmowania zgłoszeń zewnętrznych oraz podejmowania działań następczych*.

Cykl benchmarkingowy zakończył się spotkaniem podsumowującym (październik 2024), podczas którego przedstawiono zarówno przebieg i efekty benchmarkingu w 2024 roku jak i założenia dot. rekrutacji na kolejną trzyletnią edycję.

XIV. PROWADZENIE ANALIZ I BADAŃ PORÓWNAWCZYCH, WSPÓŁPRACY I REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ

W ramach działalności badawczej przeprowadzono badania ad hoc w ramach przedsięwzięcia pn. „Benchmarking usług publicznych” dot.:

- koronera (celem badania było sprawdzenie wywiązywania się z zadania wynikającego z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych, a także poznanie skali zjawiska i określenie kosztów realizacji zadania);
- usuwania pojazdów, których używanie może zagrażać bezpieczeństwu lub porządkowi ruchu drogowego albo utrudniających prowadzenie akcji ratowniczej (badanie miało na celu rozpoznanie sytuacji jak jednostki samorządu terytorialnego radzą sobie z realizacją zadania z art.130a ustawy Prawo o ruchu drogowym w praktyce oraz co należałoby poprawić w zakresie realizacji tego zadania, a co funkcjonuje bardzo dobrze);
- alternatywnych metod nauczania stosowanych w jst (badanie miało na celu określenie jak często i po jakie alternatywne metody nauczania sięgają samorzady);
- brokera ubezpieczeniowego w ubezpieczeniu mienia i odpowiedzialności cywilnej (celem badania było uzyskanie informacji na temat współpracy z brokerami ubezpieczeniowymi);
- finansowania kart Multisport dla pracowników (celem badania było uzyskanie informacji na temat procedur finansowania lub dofinansowania kart Multisport dla pracowników);
- skrócenia tygodniowego czasu pracy (celem badania było uzyskanie informacji na temat wdrożonych lub planowanych rozwiązań w zakresie skrócenia tygodniowego czasu pracy);

- wynagrodzeń pracowników samorządowych (celem badania było zebranie informacji na temat wynagrodzeń pracowniczych na poszczególnych stanowiskach i wydziałach);
- sterylizacji zwierząt (badanie miało na celu oszacowanie kosztów sterylizacji psów i kotów).

XV. PROJEKT DOSTĘPNY SAMORZĄD 2.0.

W ramach działalności projektowej, w styczniu 2024 r. rozpoczęto realizację projektu „Dostępny Samorząd 2.0.” przy udziale partnerów:

- Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji – lider projektu;
- Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – partner projektu;
- Fundacji Instytut Rozwoju Regionalnego – partner projektu.

Projekt będzie realizowany przez 60 miesięcy (01.01.2024 – 31.12.2028), a jego wartość wynosi 100,8 mln zł, w tym:

- alokacja przeznaczona na granty dla jst: 72 mln zł,
- alokacja przeznaczona na realizację zadań przez ŚZGiP: 3,4 mln zł.

Podstawowe zadania w ramach projektu:

- 1) **opracowanie Standardów Dostępności w samorządzie** – zadanie zrealizowano przy aktywnym udziale ekspertów Śląskiego Związku Gmin i Powiatów. W kolejnych latach zakłada się aktualizację Standardów w oparciu o rekomendacje uczestników projektu, zainteresowane instytucje oraz ewentualne zmiany prawne;
- 2) **szkolenia, doradztwo oraz wsparcie grantowe** – kompleksowa ścieżka wsparcia przewidziana na 240 jst w ramach całego projektu. ŚZGiP zaangażowany został zarówno do działań szkoleniowych jak i doradczych;
- 3) **szkolenia dla koordynatorów dostępności** – dodatkowe wsparcie szkoleniowe przewidziane dla osób bezpośrednio zaangażowanych w tematykę dostępności w samorządach. Zadanie w całości realizowane przez ŚZGiP.

W ramach naboru do projektu przeprowadzonego w 2024 r., obejmującego województwo śląskie, do udziału w projekcie zaproszono: Będzin, Bytom, Cieszyn, Czeladź, Dąbrowę Zieloną, Istebną, Lelów, powiat myszkowski, Ustroń, Piekary Śląskie, Porębę, Siemianowice Śląskie, Sosnowiec, Świętochłowice, Wodzisław Śląski, Zabrze, Zawiercie.

XVI. DZIAŁALNOŚĆ KOMISJI ZWIĄZKU

Przynależność do Związku stwarza również możliwość udziału przedstawicieli gmin i powiatów w pracach Komisji Związku. Część z Komisji funkcjonuje od pierwszych lat działalności Związku, inne zostały powołane przez Zarząd Związku w ostatnich latach w reakcji na narastającą ilość problemów w określonych dziedzinach działalności samorządów lokalnych. Idea pracy Komisji polega na wymianie informacji i doświadczeń członków Komisji - pracowników poszczególnych wydziałów w urzędach gmin i starostwach powiatowych oraz jednostek organizacyjnych. Dzięki udziałowi w pracach komisji przedstawiciele gmin i powiatów mogą uzyskać pożyteczne wskazówki, dotyczące rozwiązywania konkretnych problemów komunalnych, poprzez dzielenie się wiedzą i doświadczeniami innych samorządów, jak również korzystając niejednokrotnie z pomocy ekspertów zapraszanych na posiedzenia celem wyjaśnienia niejasnych kwestii powstałych na gruncie prawa. W razie potrzeby w różnych bieżących sprawach komisje wypracowują swoje

opinie i uwagi, które są wyrazem wspólnego postrzegania pewnych problemów. Przygotowane przez Komisje materiały - po zaakceptowaniu ich przez Zarząd Związku - kierowane są do wskazanych przez Komisje adresatów, m.in. Prezesa Rady Ministrów, ministrów resortowych, przewodniczących komisji parlamentarnych, posłów i senatorów z obszaru województwa śląskiego, urzędów centralnych, Marszałka Województwa Śląskiego, Wojewody, itd. Komisje spotykają się z różną częstotliwością, w zależności od potrzeb i pojawiających się w danym momencie problemów z danej dziedziny funkcjonowania samorządów lokalnych.

W 2024 r. w Związku działało aktywnie 12 Komisji:

1. Komisja Geologii i Górnictwa
Przewodnicząca: p. Agnieszka Chećko – Naczelnik Biura ds. Geologii w Urzędzie Miejskim w Jaworznie, Geolog Powiatowy;
2. Komisja Planowania Przestrzennego i Architektury
Przewodnicząca: p. Małgorzata Nowacka-Wysogłód - Kierownik Referatu Zagospodarowania Przestrzennego, Wydział Urbanistyki i Architektury, Urząd Miejski w Jaworznie;
3. Komisja ds. Gospodarki Nieruchomościami
Przewodnicząca: p. Magdalena Korzeniowska - Naczelnik Wydziału Obrotu Nieruchomościami, Urząd Miejski w Zabrze;
4. Komisja Skarbników Powiatów Grodzkich i Ziemskich
p.o. Przewodniczącego: p. Grażyna Zdziebło – Skarbnik Miasta Żory;
5. Komisja ds. Problemów Komunikacyjnych
Przewodnicząca: p. Monika Niemczyk, Naczelnik Wydziału Zarządzania Energią, Urząd Miasta Żory (od lutego 2023 r.);
6. Komisja Ekologii
Przewodniczący: p. Mariusz Dyka - Naczelnik Wydziału Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Gliwicach;
7. Komisja ds. Unii Europejskiej
Przewodnicząca: p. Katarzyna Kobierska - Kierownik Biura Rozwoju Miasta, Urząd Miejski w Gliwicach;
8. Komisja ds. Lokalnej Polityki Energetycznej
Przewodnicząca: p. Monika Mroczek – Naczelnik Wydziału Zarządzania Energią, Urząd Miasta Żory; Zastępca Przewodniczącej – p. Piotr Soltyssek, Zastępca Naczelnika Wydziału Ochrony Środowiska i Energii, Urząd Miejski w Bielsku-Białej;
9. Komisja ds. organizacji pozarządowych
Z-cy Przewodniczącego: p. Agnieszka Lis - Pełnomocnik Prezydenta Miasta Katowice ds. Organizacji Pozarządowych, p. Magdalena Mike - Pełnomocnik Prezydenta Miasta ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi, Zastępca Naczelnika Wydziału Organizacji Pozarządowych i Aktywności Obywatelskiej w Urzędzie Miejskim w Dąbrowie Górniczej;
10. Komisja ds. Ochrony Danych Osobowych
Przewodnicząca: Patrycja Kijas – Inspektor Ochrony Danych w Urzędzie Miasta Częstochowy;
11. Komisja ds. Gospodarki Odpadami Komunalnymi
Przewodnicząca: p. Elżbieta Student – Naczelnik Wydziału Gospodarowania Odpadami w Urzędzie Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny;
12. Komisja ds. Zamówień Publicznych
Przewodniczący: p. Jarosław Rokicki – Naczelnik Wydziału Zamówień Publicznych w Urzędzie Miejskim w Dąbrowie Górniczej.

W 2024 roku działały również nw. gremia:

1. **Grupa robocza ds. nadzoru właścicielskiego**, której celem jest dyskusja nad aktualnymi problemami, zmianami w prawodawstwie, a także wymiana dobrych praktyk w dziedzinie nadzoru właścicielskiego nad spółkami komunalnymi. Grupa ta powstała w 2020 r. z inicjatywy grupy urzędników miast członkowskich.

2. **Grupa robocza ds. audytu wewnętrznego**

W pracach tego gremium w 2024 r. udział brało ponad 30 przedstawicieli jst. Odbyło się pięć posiedzeń, podczas których omówiono tematy: ocena kontroli zarządczej - elementy kontroli zarządczej (samoocena, zarządzanie ryzykiem itd.); najnowsze globalne standardy audytu wewnętrznego (które omówiła p. dr inż. Elżbieta Paliga, Członek Zarządu Instytutu Auditorów Wewnętrznych IIA Polska): przegląd wstępny (formy realizowania/opracowania uzgodnień z audytowanym oraz mechanizmów kontrolnych w obszarze działalności jednostki objętej zadaniem); zarządzanie oprogramowaniem komputerowym w jst (na podstawie kontroli NIK). W dniu 14 października odbyło się wyjazdowe posiedzenie Grupy (w Zabytkowej Kopalni Ignacy w Rybniku), w którym udział wzięli m.in. Przewodniczący Związku, p. Piotr Kuczera, Skarbnik Rybnika, p. Iwona Mazur i dr inż. Elżbieta Paliga.

Tematyka audytu wewnętrznego i kontroli zarządczej związana jest także z realizowanym przez Związek od kilkunastu lat przedsięwzięciem pn. „Benchmarking usług publicznych”, którego celem jest m.in. wspieranie kontroli zarządczej w samorządach.

3. **Zespół ds. bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego**

W 2024 roku prowadzony był intensywny proces legislacyjny dot. ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej, która ostatecznie została uchwalona przez Sejm 5 grudnia 2024 r. Przedstawiciele jst brali czynny udział w konsultacjach dot. projektu tej ustawy podczas posiedzeń Zespołu ds. spraw Administracji Publicznej i Bezpieczeństwa Obywateli KWRiST. Zgromadzenie Ogólne Związku również podjęło dwa stanowiska w tej sprawie. Ostatecznym celem wypracowanych przepisów ma być wzmocnienie systemu ochrony ludności oraz obrony cywilnej w Polsce. Ustawa określa zadania i kompetencje organów administracji publicznej oraz innych podmiotów odpowiedzialnych za zapewnienie bezpieczeństwa obywateli w sytuacjach zagrożenia.

W 2024 r. odbyły się trzy spotkania Zespołu ds. bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego. Udział w nich wzięli przedstawiciele jst, którzy zajmują się kwestiami bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego w powiatach ziemskich oraz miastach na prawach powiatu w województwie śląskim. Moderatorem tych spotkań został p. Rafał Kusał, Naczelnik Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta Częstochowy.

Podczas posiedzeń zostały poruszone następujące tematy: aktualne problemy z zakresu spraw obronnych wynikających z braku aktów wykonawczych do ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej; brak regulacji prawnych dotyczących obrony cywilnej; a także propozycje zmian zasad dalszego finansowania zakwaterowania zbiorowego dla obywateli Ukrainy - realizowanego przez gminy. Ważnym tematem było również omówienie zasad modernizacji oraz budowy nowych schronów i ukryć, które przedstawili eksperci ze Stowarzyszenia Instytut Budownictwa Ochronnego.

Tematyka jednego ze spotkań Zespołu dot. powodzi, która wystąpiła w południowo-zachodniej Polsce we wrześniu 2024 r. O doświadczeniach związanych z wprowadzeniem stanu klęski żywiołowej, procedurach, konsekwencjach, a także o spostrzeżeniach związanych ze współpracą z różnymi służbami, instytucjami oraz wojskiem opowiedzieli

członkowie Zespołu, przedstawiciele poszkodowanych jst, którzy bezpośrednio brali udział w akcjach związanych z zapobieganiem oraz walką ze skutkami tej katastrofy.

4. **Zespół Roboczy ds. przygotowania projektu nowej definicji legalnej budowli** na potrzeby określenia przedmiotu podatku od nieruchomości w związku z wyrokiem TK z 4 lipca 2023 r., powołany w celu opracowania projektu przedmiotowej definicji.
5. **Zespół zadaniowy ds. oświetlenia** powstały w 2017 r. z uwagi na powszechność problemów we współpracy ze spółką oświetleniową TAURON Nowe Technologie S.A. (wcześniej TAURON Dystrybucja S.A. i TAURON Dystrybucja Serwis S.A.). Zespół funkcjonuje do tej pory jako gremium wspierające kompetencje specjalistów ds. oświetlenia ulicznego w poszczególnych urzędach gminy i inicjujące działania Związku w tym obszarze.

XVII. WSPÓŁPRACA Z MEDIAMI I PROMOCJA ZWIĄZKU

1. Działania wspierające gminy i powiaty

- 1) Związek wspierał kompetencyjnie jst członkowskie w zakresie różnych aspektów komunikacji i promocji w samorządach lokalnych poprzez organizowanie spotkań o charakterze konsultacyjnym i szkoleniowym, m.in. na temat:
 - a) jak zwyciężać w komunikacji? 15 zasad komunikacji dających sukces (marzec);
 - b) media społecznościowe w samorządzie - jak prowadzić profile bezpiecznie i zgodnie z prawem (listopad).
- 2) Związek dostarczał jst członkowskim bieżące wiadomości dot. obowiązków i zadań samorządów lokalnych za pośrednictwem:
 - a) swojego portalu informacyjnego: www.silesia.org.pl, gdzie publikowane są:
 - bieżące aktualności, zwłaszcza w odniesieniu do:
 - zmian w przepisach prawa;
 - oferty szkoleniowo-doradczej Związku;
 - przedsięwzięć organizowanych przez Związek oraz partnerów współpracujących ze Związkiem;
 - prac Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego;
 - b) strony na Facebooku, gdzie publikowane są:
 - relacje z wydarzeń organizowanych przez Związek;
 - działania i aktywności jst członkowskich;
 - wybrane zagadnienia samorządowe;
 - szkoleniowo-doradcza działalność Związku.
- 3) Związek podejmował dodatkowe, regularne działania informacyjne skierowane do jst członkowskich, tj.:
 - a) regularne wysyłanie informatora do jst członkowskich, który zawierał:
 - bieżące informacje o podejmowanych przez Związek działaniach i ważniejszych inicjatywach podejmowanych przez środowisko samorządowe w skali Polski;

- wybrane dokumenty/materiały eksperckie związane z funkcjonowaniem gmin i powiatów.
- b) regularne wysyłanie informacji/komunikatów do jst członkowskich związanych z wybranymi obowiązkami leżącymi po stronie jst.
- 4) Związek wspierał jst członkowskie w nawiązywaniu kontaktów z mediami branżowymi i ogólnoinformacyjnymi (o zasięgu ogólnopolskim i regionalnym), których celem było promowanie działań podejmowanych przez gminy i powiaty (w tym zwłaszcza dobrych praktyk czy sprawdzonych rozwiązań) – głównie była to współpraca z Portalem Samorządowym.

2. Działania wzmacniające markę Związku

Związek wzmacniał swoją markę poprzez:

- 1) stałe kontakty z mediami o zasięgu ogólnopolskim, regionalnym oraz branżowym w następujący sposób:
 - a) bieżące prezentowanie i nagłaśnianie aktualnych stanowisk/opinii przyjmowanych przez Zarząd i Zgromadzenie Ogólne Związku oraz działań Związku (najczęściej w formie materiałów prasowych), dotyczących m.in.:
 - oświaty;
 - zniesienia dwukadencyjności;
 - gospodarki odpadami;
 - zatwierdzania taryf za wodę i ścieki;
 - programu „Czyste powietrze”.
 - b) udział/wypowiedzi przedstawicieli Związku w rozmowach wideo w studiu/artykułach w wybranych mediach, w ramach ww. tematów;
 - c) spotkania z mediami (np. spotkanie prasowe przy okazji sesji Zgromadzenia Ogólnego Związku w Raciborzu).
- 2) Nawiązanie stałej współpracy z wybranymi mediami, których celem było systematyczne prezentowanie zagadnień samorządowych przez pryzmat działalności Związku, tj.:
 - rozmowy wideo w studiu Portalu Samorządowego oraz teksty prasowe publikowane w Portalu oraz newsletterze, tj.:
 - a) „Nowe definicje budowli i budynku, a wyzwania opodatkowania nieruchomości - stanowisko i doświadczenia Śląskiego Związku Gmin i Powiatów” – p. mec. Rafał Wróbel
<https://silesia.org.pl/nowe-zasady-naliczania-podatku-od-nieruchomosci-wywiad-z-mec-rafalem-wroblem/>
 - b) „Krajobraz popowodziowy w woj. śląskim - wstępne rekomendacje dla jst i Rządu RP” – p. Marian Błachut, Członek Zarządu Związku, Burmistrz Miasta i Gminy Czechowice-Dziedzice
<https://silesia.org.pl/tereny-strategiczne-kluczowe-dla-ochrony-przed-zywiolami-wywiad-z-burmistrzem-czechowic-dziedzic/>
 - c) „Wyzwania dla małych i średnich jst – rozmowa z nowo wybranym Koordynatorem Konwentu Burmistrzów i Wójtów Śląskiego Związku Gmin

i Powiatów” – p. Maciej Gogulla, Zastępca Przewodniczącego Związku, Członek Zarządu Związku, Koordynator Konwentu Burmistrzów i Wójtów Związku

<https://silesia.org.pl/znaczenie-wspolpracy-i-rola-konwentu-burmistrzow-i-wojtow-szigip-wywiad-z-nowym-koordynatorem/>

d) „Wyzwania dla przyszłej współpracy rządowo-samorządowej w nadchodzących miesiącach” – p. Piotr Kuczera, Przewodniczący Związku, Prezydent Miasta Rybnika

<https://silesia.org.pl/kluczowe-wyzwania-dla-samorzadow-w-2025-r-wywiad-z-przewodniczacym-zwiazku/>

e) „Reforma finansów jst – sytuacja bieżąca i perspektywy na przyszłość” – p. Marcin Krupa, Zastępca Przewodniczącego Związku, Prezydent Miasta Katowice

<https://silesia.org.pl/wywiad-ps-reforma-finansow-jst-wywiad-z-prezydentem-katowic/>

3) aktywność w roli patrona w wydarzeniach o zasięgu regionalnym i ogólnopolskim dotyczących bezpośrednio lub pośrednio samorządu lokalnego, tj.:

- a) patronat Związku nad konferencją pt. „Krajobraz audytu w nauce i praktyce” w dn. 2-3 kwietnia 2024 r., organizowaną przez Akademię Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach;
- b) patronat Związku nad XI edycją Ogólnopolskiej Konferencji Samorządu i Oświaty EDUKACJA PRZYSZŁOŚCI w dn. 20-21 marca 2024 r. w Lublinie, organizowaną przez MUNICIPIUM S.A. – wydawcę Pisma Samorządu Terytorialnego „Wspólnota”;
- c) patronat Związku nad Polskim Kongresem Klimatycznym w dn. 19-20 marca 2024 r. w Warszawie, organizowanym przez Agencję City Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, Fundację Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego i Europejską Fundację Inwestycji Zrównoważonych;
- d) patronat Związku nad konferencją naukowo-techniczną „ENERGIA DZIŚ I JUTRO” w dn. 8 maja 2024 r. (on-line) oraz 18 września 2024 r. (na targach ENERGETAB), organizowaną przez Stowarzyszenie Elektryków Polskich Oddział Bielsko-Bialski;
- e) patronat Związku nad konferencją naukowo-techniczną pt.: Regionalna Infrastruktura Informacji Przestrzennej na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego – GIS na szczycie, organizowaną przez Wojewódzki Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Katowicach w dniach 12-13 września 2024 r. w Szczyrku;
- f) patronat Związku nad konferencją pt. „Kapitał obywatelski społeczności lokalnych” w dn. 24 kwietnia 2024 r. w Warszawie, organizowaną przez Fundację Rozwoju Demokracji Lokalnej im. Jerzego Regulskiego;
- g) patronat Związku nad XXII Samorządowym Forum Kapitału i Finansów w dn. 7-8 października 2024 r. w Katowicach, organizowanym przez Municipium S.A. - wydawcę Pisma Samorządu Terytorialnego „Wspólnota”;
- h) patronat Związku nad konferencją pt. „Samorząd lokalny wobec wyzwań globalizacyjnych” w dn. 14 czerwca 2024 r. w Łodzi, organizowaną przez Fundację Rozwoju Demokracji Lokalnej im. J. Regulskiego;

- i) patronat Związku nad XII Zjazdem Profilaktycznym pn. „Po drugiej stronie uzależnienia. Jak zatroszczyć się o siebie?” w dn. 12 września 2024 r. w Tychach, organizowanym przez Samorząd Miasta Tychy;
- j) patronat Związku nad konferencją pt. „Polska na drodze do czystego powietrza – sukcesy i wyzwania”, organizowaną w dn. 28-29 października 2024 r. w Rybniku przez Samorząd Miasta Rybnika;
- k) patronat Związku nad XVI Ogólnopolskim Festiwalem Ekoenergetyki w dn. 12-15 listopada 2024 r. w Opolu (część konferencyjna) oraz w Rybniku, Ostrawie, Brnie, Wiedniu (wyjazd studyjny);
- l) patronat Związku nad konferencją pt. „Zmiany w ochronie zdrowia: nowelizacja ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz niektórych innych ustaw” w dn. 25 października 2024 r. w Pszczyńskim Centrum Kultury;
- m) patronat Związku nad Dziewiątą Olimpiadą Statystyczną, organizowaną przez Główny Urząd Statystyczny oraz Polskie Towarzystwo Statystyczne w trakcie roku szkolnego 2024/2025.

PODSUMOWANIE

Działalność Związku w 2024 r. koncentrowała się w dwóch podstawowych, utrwalonych osiach. Pierwszą z nich stanowiła **ochrona interesów samorządów lokalnych województwa śląskiego**, m.in. poprzez bezpośredni kontakt z administracją rządową bądź pisma lub stanowiska, w których Związek odnosił się do problemów wynikających z tworzonych przepisów prawa, często powodujących, iż zarządzanie sprawami lokalnymi i wykonywanie zadań publicznych przez władze samorządowe jest z roku na rok coraz trudniejsze. W swoich apelach i stanowiskach **Związek zwracał uwagę na konieczność odwrócenia zmian osłabiających** znaczenie samorządności zarówno w wymiarach samostanowienia, sprawczości, jak i zdolności lokalnego finansowania usług publicznych dla mieszkańców.

Drugą oś działalności Związku stanowiły wszelkiego rodzaju **usługi związane z informowaniem, szkoleniem i doradztwem**, a także różnego typu spotkaniami stwarzającymi możliwość wymiany wiedzy i doświadczeń między samorządami lokalnymi, wynikających z praktyki funkcjonowania gmin i powiatów. Działalność Związku była wielokierunkowa, wielowątkowa i uwzględniała zarówno potrzeby powiatów oraz małych gmin, jak i większych ośrodków miejskich.

Śląski Związek Gmin i Powiatów niezmiennie **wspierał merytorycznie i informacyjnie samorządy lokalne, a także reagował na zmieniające się prawo i związane z tym potrzeby jst.**

W 2024 r. ważnymi obszarami aktywności Związku były działania związane z **wypracowaniem nowego systemu dochodów** samorządów lokalnych (w tym także zapewnienie stabilnych źródeł dochodów z tytułu podatku od nieruchomości), monitorowanie prac legislacyjnych powiązanych z **budową systemu ochrony ludności i obrony cywilnej** w Polsce oraz **wsparcie jst w okresie po powodzi** we wrześniu 2024 r.

Liczba członków Związku w 2024 r. wykazywała jak w poprzednich latach tendencję rosnącą - do Związku **przystąpiły gminy: Brenna, Kuźnia Raciborska, Pszów, Wisła, Łodygowice** (oficjalnie od 1 stycznia 2025 r.) oraz **Powiat Wodzisławski**. Rok 2024 był dziewiątym rokiem z rzędu, w którym żadna jst nie wystąpiła ze Związku. Na koniec 2024 r. liczba członków wynosiła 160 jst (tj. ok. 90% jst z terenu woj. śląskiego).